ننګرهار

د تاریخ سوالونه او ځوابونه

Ketabton.com

خپل نوم : ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاریخ سوالونه او ځوابونه

ویدی مدنیت

سوال : په افعانستان کی تر ټولو لرعونی مدنیت کوم یو وه ؟

ځواب : ویدی مدنیت وه

سوال : ویدی مدنیت مغنا څه ده ؟

ځواب : د پوهی او علم مغنا لری

سوال : د ویدی مدنیت پر مهال د اریایانو لومړنی پایتخت کوم یو وه ؟

ځواب : بخدی لرغونی ښار و

سوال : د ویدی مدنیت خلکو به حیل ضروریات د څه شی نه پوره کول ؟

ځواب : د ژوو حرځولو او کرنی له لاری نه به یی پوره کول

سوال : د تجارت سستم یی څه ډول وه ؟

ځواب : جنس په جنس یی وه

سوال : په ویدی مدنیت کی خلکو څه رکم تولیدات جوړول؟

ځواب : د پوستکو څخه یی جامی او څپلی جوړولی او خاورین لوښی او کاڼی

سوال : د ویدی مدنیت شروغ په کوم کال او ختم یی په کوم کال وو؟

ځواب : ۸۰۰ نه شروغ تر ۱۲۰۰ نه ۱۰۰۰ پوری ختم شوي .

اوستایی مدنیت

سوال : د اوستا مدنیت بنسیټ په کوم کال او په کوم ځای کی کیښودل شو ؟

ځواب : په بلخ کی زر کاله پخوا د میلاد څخه کیښودل شو .

سوال : اوستا مغنا څه ده ؟

ځواب : اوستا د قانون او هدایت په مغنا ده .

سوال : د اوستا محطویت د څه شی نه جوړشوی ؟

ځواب : د زردش د نیصحتونو نه جوړ دی .

سوال : زردش په کوم کال کی زیږیدلی دی په څو کلنی کی گوښه شوی او په څو کلنی کی د زردش دین لارښود شوی ؟

ځواب : زردش له میلا د محه په ۶۶۰ کال په بلخ کی زیږیدلی په ۲۰ کلنی کی گوښه شوی او ۴۲ کلنی کی د زردشی دین لاربنود شوی .

سوال : زردش په څو دینونو غقیده درلوده ؟

ځواب : په دوو حدایانو یی غقیده درلوده .

سوال : اوستا کتاب په څو پوستکو لیکل شوی ؟

ځواب : په ۱۲۰۰۰ پوستکو لیکل شوی .

سوال : هغه رواجونه چی په اریایانو کی رواج لري او اوس هم رواج لري کوم دی نومونه یی ولیکی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : د اس څغلولو لوبه ، د نوي کال د جيشن اتنونه ، موسيقی او داسی نور

د لرغونی افغانستان اساطيری تاريخ

سوال : د دې کورنی لومړنی واکمن څوک وه ؟

ځواب : د دی کورنی لومړنی واکمن کيومرث وو .

سوال : د پيشداديانو لومړنی واکمن څوک وو؟

ځواب : نامتو پاچا يما (جمشيد) وه .

سوال : بخدی ښار د چا لخوا جوړ او څه خوصوصيات يی درلودل ؟

ځواب : د بخدی ښار د يما لخوا جوړ شو او خوصوصيات يی د اوبو ډنډونه ، اس څغلولو ډګر ،د کليو او کورونو لپاره يی وړ سيمی يی جوړی کړی .

دويمه کورنی د کيانيانو واکمنی

سوال : د کيانيانو لومړنی واکمن څوک دی ؟

ځواب : کيقباد دی .

سوال : د کاوی مغنا څه ده ؟

ځواب : کاوی په ويدی او اوستايی متنونو کی د يو مشر او امير مغنا کارول شوی .

سوال : د کيانيانو دويم واکمن څوک وو او چا سره يی جګړی وکړی او د خپلی واکمنی لپاره يی څومره قربانی ورکړی دی ؟

ځواب : دويم واکمن يی کيکاوس و د هغه چا سره جګړی وکړی چی د اريايی کلتور او مدنيت مخالفيت يی کاوه او رب النوغ(اناهيتا) ته يی د ارزيفيته په غره کی سل اسونه ، زرغويان او لس زره پسونه يی قربانی کړل

سوال : د کيکاوس غوره وزير څوک وو؟

ځواب : پوره جيره يا اوشنر وه .

سوال : د کيکاوس څخه وروسته څوک پاچا شو ؟

ځواب : سياوش پاچا شو .

سوال : سياوش د چا لخوا وژل شو ؟

ځواب : د تورانيانو لخوا وژل شو .

سوال : د اوستا په متنونو کی څوک د هيواد جوړونکی په نامه ياد شوی ؟

ځواب : کيخسرو

دريمه کورنی اسپه کورنی

سوال : دې کورنی ته ولی اسپه کورنی وايی ؟

ځواب : ځکه چی د دی کورنی د هر واکمن د نامه په اخير کی د اسپه کليمه راغلی .

سوال : د دی کورنی لومړی ټولواک څه نوميده .

ځواب : لهراسپ نوميده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د زردښ ۱۰۵ وینا د ګشتاسپ اړه څه وه ؟

ځواب : ای ښه اروی سورا اناهیتا زما سره مرسته وکړه چې د لهراسپ زړور ځوی دې ته وهڅوم چې د ایین پر بنسټ فکر وکړی او د ایین پر بنسټ خبری وکړی او د ایین پر بنسټ کار وکړی

سوال : د اوستا کتاب د چا امر ولیکل شو ؟

ځواب : د ګیشتاسپ په امر د غوایی په ۱۲۰۰۰ پوستکو ولیکل شوی .

سوال : ګشتاسپ په کوم ځای کی او څه یی قربانی کړل ؟

ځواب : د فردذادنا سیند په شاو خوا کی سل اسونه زرغوایان او اوولس زره پسونه یی د اناهیتا په نامه قربانی کړل .

سوال : اسفندیار د چا ځوی دی او د بلخ په اورتون باندی نیزه ودروله مغنا یی څه وه ؟

ځواب : اسفندیار د ګشتاسپ ځوی دی او مغنا یی د خپلی سیمی څخه په میرانی دفاع او د پردیو مخنیوی وو .

سوال : د دې کورنی وروستنی واکمن څوک وو ؟

ځواب : اسفندیار وو .

هخامنشیانو واکمنی

سوال : د هخامنشی واکمنی بنسټ د افغانستان په کوم ځای کی او په کوم طرف کی کیښودل شو ؟

ځواب : د افغانستان د لویدیځو کرښوهاخوا کیښودل شو .

سوال : هخامنشی واکمنی بنسټ ایښودونکی څوک وو ؟

ځواب : کوروش وه

سوال : د هخامنشی واکمنی پر مهال د افغانستان سیاسی خالت څنګه وو ؟

ځواب : دا مهال افغانستان مرکزی دولت او واخده سیاسی وکمنی نه وه .

سوال : کوم هخامنشی واکمن د افغانستان یو شمیر سیمی په کوم کال تر خپلی ولکی لاندی راوستی ؟

ځواب : کوروش د میلاد څخه د مخه په ۵۶۹ کال کی سیمی ونیولی .

سوال : د کوروش څخه وروسته څوک واک ته ورسید او مصر فرغون ته چا ماتی ورکړه ؟

ځواب : د ده زوی کمبوجیه واک ته ورسید او مصر فرغون ته یی ماتی ورکړه .

سوال : څومره سیمی د هخامنشی واکمنانو تر واک لاندی وی ؟

ځواب : ۲۱ سیمی

سوال : هخامنشی واکمنی نامتو واکمنان څوک وو نوموړه یی ولیکی ؟

ځواب : لومړی داریوش ، خشیار شاه ، دویم داریوش ، اردشیر او یو شمیر نور .

سوال : د هخامنشی واکمنی د چا لخوا او په کوم کال کی د مینځه لاړه ؟

ځواب : ۳۳۱ کاله د مخه میلاد یونانیانو د مینځه یووړه

دویم د لرغونی افغانستان او یونانیان

سوال : سکندر مقدونی کومه امپراتوری د مینځه یووړه ؟

ځواب : د هخامنشیانو واکمنی یی د مینځه یووړه .

سوال : دویم داریوش د چا له خوا ووژل شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : د بسوس له پلویانو له خوا ووژل شو .

سوال : کله چې سکندر مقدونی د باختر په لور وخځید په هرات کی څه رامینځته شو ؟

ځواب : په هرات کی خلکو پاڅون وکړ او په پایله کی د اناکیسپ په نامه یو یونانی قومندان وژل شو .

سوال : د سکندر تر مړینی وروسته یونانی امپراتوری د کوم برخلیک سره مخامخ شوه ؟

ځواب : د واک پر سر د یونانی قومندانانو تر مینځ ډیری جګړی وشوی .

سوال : د سکندر څخه وروسته یونانی امپراتوری په برخو وویشل شوه ؟

ځواب : په دریو لویو مرکزونو وویشل شوه .

سوال : کوم لاملونه وو چی په باختر کی دیوتس ته یی د خپلواکی زمینه برابره کړه په کوم کال کی ؟

ځواب : د بطلیموس او سلیکوس تر مینځ پر له پسی جګړو دیویتس ته د خپلواکی زمینه برابره کړه په ۲۵۵ کال تر میلا مخکی .

سوال: د اوسنی هرات بنسټ چا کیښود ؟

ځواب : مقدونی سکندر د اریا سکندریی په نامه ښار بنسټ کیښود چی اوسنی هرات نومیږی .

سوال : د هرات ، سیستان او کندهار نیولو وروسته مقدونی سکندر د افغانستان کومی سیمی ونیولی ؟

ځواب : د هلمند په دواړو څنډو پرتی سیمی یی ونیولی .

سوال : د باختر پخوانی واکمن بسوس د سکندر پر لښکرو تر کوم کال پورې دوام وکړ ؟

ځواب : ۳۲۷ کاله پخوا تر میلا دوام وکړ .

سوال : مقدونی سکندر په باختر کی د کومی انجلی سره واده وکړ ؟

ځواب : د رخشانی په نامه انجلی سره یی واده وکړ .

سوال : مقدونی سکندر په څو کلنی او په کوم ځای کی مړ شو ؟

ځواب: ۳۲ کلنی کی په بابل کی مړ شو .

موریایان

سوال : د موریایانو لومړی واکمن څوک او د هند په سیمو یی په کوم کال واکمنی پیل کړه ؟

ځواب : چندراګوپتا او د میلاد څخه ۳۲۴ مخکی د هند په سیمو واکمنی پیل کړه .

سوال : چندراګوپتا د افغانستان ختیځی سیمی د کوم یونانی واکمن څخه ونیولی ؟

ځواب : د سلیکوس څخه اول باختر بیا کابل ونیولی .

سوال : د یونانی واکمن چندراګوپتا سره تر کوم سرحد پوری جګړه ورسوله ؟

ځواب : د سیند نه تر سنده پوری ورسولی .

سوال : یونانی واکمن چندراګوپتا ته کومی سیمی پریښودلی ؟

ځواب : کندهار ، ارکوزیا ، ګردوزیه پریښودلی .

سوال : چندراګوپتا په کوم کال مړ او د چندراګوپتا څخه وروسته څوک واک ته ورسید ؟

ځواب : په ۳۰۰ کال پخوا تر میلاد مړ شو او د ده زوی پندوساره واک ته ورسید .

سوال : پندوساره د یونانی واکمن څخه څه غوښتنی وو او څه قیسم ځواب یی تر لاسه کړ ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : پندوساره یو طبیب ، خواږه شراب ، انځر غوښتي وو خو هغه یې په ځواب کې وویل خواږه شراب او انځر به درولیږم خو زموږ په قانون کې د طبیب ځرڅول نشته .

سوال : کوم لامل د دې سبب شو چې یوناني او هند کلتور ترمینځ د ګډیدو او یوځای کیدو زمینه برابره شوه ؟

ځواب : سوداګریزې اړیکې .

سوال : د پندوساره څخه وروسته د ګوپتایي کورنی کوم نامتو واکمن واک ته ورسید او کوم دین ته یې ډیر خدمتونه وکړه ؟

ځواب : اشوکا واک ته ورسید او د بودایي دین لپاره یې خدمتونه وکړل .

سوال : په کوم کال د ګوپتایي کورنی لاسونه د افغانستان څخه لنډ شو ؟

ځواب : ۲۵۵ کاله پخوا تر میلاد .

باختري خپلواک دولتونه

سوال : باختر خپلواک دولت بنسټ اینټودونکی څوک او د سلوکیدیانو څخه په کوم کال واکمنی اعلان کړه ؟

ځواب : لومړی دیودیتس او په ۲۵۵ کاله د مخه میلاد یې خپلواکی اعلان کړه .

سوال : د لومړی دیوتس د واکمنی پر مهال کومی سیمی د ده واک لاندی وی او په څوم کال مړ شو ؟

ځواب : سغد ، مرو ، بلخ ، تخار سیمی او په ۲۵۰ کال پخوا تر میلاد .

سوال : د لومړی دیوتیس څخه وروسته څوک واک ته ورسید او تر کوم کاله پورې یې د باختر په سیمو واکمنی وکړه ؟

ځواب : د ده زوی دویم دیودتیس او ۲۳۰ کاله پخوا تر میلاد یې د باختر په سیمو واکمنی وکړه .

سوال : د سلوکیدیانو په وړاندی کوم دولتونه سره متحد شو او د چا لخوا په کوم کال د دیودتیس کورنی د مینځه لاړه .

ځواب : دوه نوي خپلواک دولتونه سره متحد شو او په ۲۲۰ کاله پخوا تر میلاد یو تن چې ای تدیوم نومیده دا کورنی یې د مینځه یوړه .

سوال : د پارت دولت د چا لخوا له مینځه لاړ بیا یې په کومه واکمنی حملی وکړي او ای بی تیدیوم مرکز زریاسپ د چا لخوا څومره وخت لپاره معاسره وو او دا معاسره څنګه ماته شوه ؟

ځواب : انتیکوس لخوا د منځه لاړ او د باختر په واکمنی یې خملی پیل کړی دا مرکز د شامی واکمن لخوا مغاصره وو کله چې د دواړو دولتونو تر مینځ جوړه وشوه دا مغاصره ماته شوه .

سوال : د ای تیدیوم څخه وروسته څوک په کوم کال واک ته ورسید کومی سیمی یې د خپلې واکمنی سره یو ځای کړی او کوم نوی ښارونه یې جوړ کړل ؟

ځواب : د ده زوی دیمتروس په ۱۹۰ کاله پخوا د میلاد څخه اوسیمی یې تاکسیلا کاتیاوار ، موریاته او ښارونه یې کلات ، سیالکوټ او پیتاله .

سوال : دیمتروس په کوم کال د چا لخوا د مینځه لاړ ؟

ځواب : ۱۸۱ کاله پخوا تر میلاد د خپل یو قومندان له خوا د مینځه لاړ .

سوال : د ایوکراتید په کوم کال د خپلې واکمنی مرکز کاپیسا ته ولیږدول ؟

ځواب : ۱۳۵ کاله پخوا تر میلاد څخه .

سوال : د ایوکراتید څخه وروسته څوک واک ته ورسید د یوناني کورنی وروستی واکمن څوک او د چا لخوا د مینځه لاړ ؟

ځواب : د ده زوی هیلو کلس همدا وروستی واکمن دی د ساکهانو لخوا د مینځه لاړ .

د یونان ـ باختري مدنیت ځانګړتیاوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د هغو مورحینو څیړونکو نظرونه واضغ کړی چی د افغانستان په اړه یی ورکړی دی ؟

ځواب : انګلیسی نامتو مورخ تایینی افغانستان د لرغونو مدنیتونو د یو ځای کیدلو ټاټوبی په نامه یاد کړی ؛ جاپانی مورخ ماوریز یوتوزی افغانستان د سوداګریزې څلور لارې نوم ور کړی ؛ غلامه خبیبی افغانستان د لرغونو مدنیتونو د زانګو په نامه یاد کړی .

سوال : یونانی باختر ولی د دوو مدنیتونو تولګه ده ؟

ځواب : ځکه چی یو افغانستان او سیمی ته رارسیدلی مدنیت او بل یی په باختر کی د ځایی خلکو مدنیت و چی د لرغونو اریایی مدنیتونو پر بنسټ یی وده کړی وه .

سوال: یونانیانو په خپل هیواد کی یو پر بل پسی د لوړو فکرونو او اندونو نامتو پراونه تیر کړی د دی پراوونو د فلسفانو نومونه واخلی ؟

ځواب : هیراکلیت ، افلاطون ، بطلیموس ، او نور .

سوال : یونانیانو څنګه خپلی لاسته راوړنی نورو سیمو ته لیږدولی دی ؟

ځواب : یونانیانو له خپلو فتوخاتو سره یو ځای خپل مدنی لاسته راوړنی هم له ځان سره تر واک لاندی سیمو ته لیږلی .

سوال : یونانی مغمارانو د غسکری کوټونو لپاره څه قیسم ځایونه انتخابول نکونی یی ولیکی ؟

ځواب : داسی ځایونه چی د دوو یا دریوو خواوو به د طبیغی موانغو له خوا ساتل کیدل .

سوال : د یونانیانو هنر نوری بیلګی چی د افغانی هنرمندانو په مټ یی وده کړی کومی دی ولیکی ؟

ځواب : پژي جوړول د یونانی هنر یو بیلګه ده چی د لرغونی افغانستان کی یی د افغانی هنرمندانو په مټ یی زیاته وده وکړه .

د یونان باختري پیر یو نامتو ښار

سوال : د تخار ، کوکچی او اموسیندونو د یو ځای کیدو په برخه کی یو ښار څو کاله پخوا جوړ شوی او په څه نوم یادیږی؟

ځواب : ۲۳۰۰ کاله پخوا جوړ شوی او د ای خانم په نامه یادیږی .

سوال : د ای خانم مغنا څه او دا ښار چا جوړ کړی ؟

ځواب : ای خانم ازبکی ترکیبی نوم دی چی ای د میاشتی او خانم یی د میرمني مغنا ورکوي او دا ښار مقدونی سکندر جوړ کړي دی .

سوال : د یونان باختری پیر وادینو په منظور کومه طریقه استغمال شوی ده او د ودانیو ښکلا او سینګار لپاره یی د کومو موادو څخه کار اخیستی دی ؟

ځواب : د ځینو ودانیو د ټینګښت په منظور تر اومو خښتو لاندی د پخو خښتو تهداب ایښودل شوی دی سکرو څخه یوه ټاکلی طبقه د لنده بل د محنیوي لپاره جوړه شوی وه د ودانیو د سینګار او ښکلا لپاره یی د تباشیری ډبرو څخه کار اخیستی دی .

سوال : د ای خانم ښار مشخصات ولیکی ؟

ځواب : دا لرغونی ښار یو دیوال په وسیله اخاطه شوی دی چی اوږوالی یی ۱۵۰۰ ته او لوړوالی یی لس متره ته رسیده چی مینځنی برخه چی ۳۰۰ په ۳۰۰ متره کی ساحه لری او د لوي انګړ په څیر ځرګندیږي .

سوال : د ای خانم د کورونو او خونو نه کوم قیسم اثار په لاس راغلی دی ؟

ځواب : ډیر زیات شمیر اثاراو شواهد په لاس راغلی دی چی د یونان دباختری مدنیت د برم نمایندګی کوی .

سوال : هغه ډبر لیک چی د ای خانم څخه په لاس راغلی او د کلیر چوټس په نامه یاد شوی یکی څه وو ؟

ځواب : چی په وړوکتوب کی ښه دودونه ، په ځوانی کی پر ځان ویسا ، په پاخه سن کی ریښتنوالی او سخاوت ، په سپین ږیري توب کی ښه سلا ورکول بیا نو د مړینی په کی افسوس مه کوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سکهانو او پارتیانو د واکمنی پیر

سوال : د هیلوکلس څخه وروسته د یونان امپراتوری د کوم برحلیک سره مخامخ شوه ؟

ځواب : سیمه یزي واکمنی مینځته راغلی چی هر واکمن په یوې کوچنی سیمی واکمنی کوله .

سوال : دې ورو واکمنیو د کوم کال پوری دوام وکړ او هم واضغ کړی چی د افغانستان په سوېل کی د کومی کورنی واکمنی پیل شوه ؟

ځواب : دوی د ۱۰۰ کاله پخوا تر میلاده او د ساکه یا ساکانو په نامه واکمنی پیل شوه .

سوال : د ساکهانو د واکمنی بنسټ ایښودونکی څوک او چیری ته یی بنسټ کښودل شو ؟

ځواب : د ساکهانو په نوم یو ځواکمن قومندان د افغانستان په سوېلي سیمو کی د دی واکمنی بنسټ کیښودل لومړی واکمن یی هرایوس وو .

سوال : هرایوس د خپلی واکمنی په لنډه موده کی خپل بریدونه تر کوم ځایه ورسول او کومی سیمی یی تر خپلی واکمنی لاندی راوستی ؟

ځواب : د تاکسیلا سیند او بولان هاخوا پوری او د یونان باختری امپراتوری سوېلی او سوېل ختیځی سیمی یی تر خپل کنترول لاندی راوستی .

سوال : د ده څخه وروسته څوک په څوم کال واک ته ورسید دې واکمن څه قیسم مسکوکات درلودل ؟

ځواب : مایوس ۷۲ کاله پخوا تر میلاده او ۷ دوله مسکوکات د لرغونپوغانو لاسته ورغلی .

سوال : د مایوس څخه وروسته د دې کورنی کوم واکمنان واک ته رسیدلی او تر کوم کال پوری یی واکمنی کړی ؟

ځواب : دوه تنه میراث وروںکی پیژندل شوی او ۵۰ کاله پخوا تر میلاده یی پایښت موندلی دي

د کوشانیانو امپراتوری

سوال : کوشانیان څوک دی او دوی د خپلی امپراتوری بنسټ چیرته ایښی دی ؟

ځواب : د کوشانیانو نوم د کوشان له کلمی اخیستل شوی چی کوشان د یو چی قومونو یو قوم دی د کوشانیانو د واکمنی په پیل کی بلخ او درې ولایتونه سره یو ځای شو او د یوی نوي امپراتوری بنسټ یی کیښود .

سوال : د کوشانی امپراتوری بنسټ ایښودونکی څوک ، کومی سیمی یی د خپلی واکمنی لاندی راوستی دی ، مخکی د پاچاهی څخه یی کومه وظیفه لرله او څو کاله یی واکمنی کړی ؟

ځواب : کجولاکدفیسس وو ، د یونانی درې ولایتونه یی تر خپلی ولکی لاندی راوستی و ،د قوم مشر وه او ۴۰ کاله یی واکمنی وکړه .

سوال : د کجولاکدفیسس څخه وروسته څوک واک ته ورسید ؟

ځواب : د ده زوی ویماتکتو .

سوال : د ویماتکتو څخه وروسته څوک واک ته ورسید او د خپلی واکمنی خدود یی ترکومه ځایه وروسول ؟

ځواب : د ده زوی ویما کدفیسس چی په سوېل کی د هیواد خدود یی تر کنګا سیند پوری ورسول .

سوال : د کوشانی امپراتوری په اړه نوی مغلومات د کوم ځای او څنګه په لاس راغلی سره د ببلګی یی ولیکی ؟

ځواب : د رباطک له ډبر لیک څخه په لاس راغلی دا په تخار او بغلان ولایتونو کی پیداشوی .

سوال : د کوشانیانو نامتو واکمن څوک د چا ځوی او د خپلی واکمنی خدود یی کومه ورسول ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : نامتو واکمن لوی کنشیکا د کجولاکدفیسس زوی او د خپلی واکمنی خدود یی ختیځ خواته هندوستان ، بنارس او لویدیځ حوا ته یی د پارتیانو امپراتوری پوری ورسول .

سوال : د کوشانیانو پر له پسی مهمو امپراتوریو نومونه واخلی ؟

ځواب : کجولاکدفیسس ، ویماتکتو ، ویما کدفیسس ، کنشیکا ، هو ویشکا او واسودیوا وې .

سوال : د کوشانی امپراتوری د نړیدو لاملونه ولیکی ؟

ځواب : پوره مغلوم نه دی خو د سیمه یزو ځواکونو سر غړاوی ، او په پر پسی بریدونه د دی لامل شو .

بگرام د کوشانی ستری امپراتوری

سوال : کوم کوشانی امپراتور د بگرام سیمه دوبنی پلازمینه وټاکله ؟

ځواب : کنشیکا .

سوال : د کوشانی امپراتوری ټوله سیمه د ختیځ نه تر لویدیځ پوری او شمال نه تر سوېل پورې سرخد یی تر کوم ځایه پوری وه ؟

ځواب : ختیځی کرښی یی د خو قند یارکند نیپال څخه پیل کیدی بیا تر لویدیځو کرښو اصفغان او سیستان پوری رسیدې ، او شمالی سرخدونه یی له سیر دریا ، خوارزم او سغد څخه پیل کېدې او سوېل کی د پوتالی پوترا ، سری چامپا او هند سمندر پوری رسیدې .

سوال : د بگرام سپړنی په کوم کال د چا لخوا وشوی ؟

ځواب : لومړی ځل لپاره په ۱۹۳۷ زیږدیز کال د فرانسوی لرغونپوهانو وشوی کیرشمن وه .

سوال : د بگرام سپړونو څخه تر لاسه شوو اثارو نومونه واخلی ؟

ځواب : طلایی مسکوکات ، غاجی اثار ، د لاکو څخه جوړی شوی صوندقچی ، برونزی ارزښتمن وسایل او نور .

دویم هده د کوشانی امپراتوری کلتوری پلازمینه

سوال : پخوانی پوهانو د لرغونی افغانستان ختیځی سیمی په څه نوم یادی کړی او دعه سیمی تر کومه ځایه رسیدی ، یونانی موریخ هیرودت او سترابون د کنداهار سیمه په خپلو اثارو کی د څه په نامه یاده کړی ؟

ځواب : د کنداهارا په نامه ، چی د اوسنی هند تر شمالی څنډو پوری رسیدلی ، او دواړو د کنداهارا سیمه د کندارېس په نامه یاده کړی .

سوال: د یونانی باختری دورې خکمارانو په خپلو اثارو کی دې منطیقی ته کوم نوم ورکړی دی ؟

ځواب : ګنداراتی او ګنداروا .

سوال : د ګنداهارا یو ستر فرهنګی مرکز د څه په نوم یادیده او په پخوانیو متنونوکی د څه په نامه یاد شوی او د کوم دین د تبروک او غبادت ټاټوبی و ؟

ځواب : د هډی په نامه ، د هیلو په نامه ، د بودایانو دین ټاټوبی وو .

سوال : لومړنی چینایی لرغون پوهانو په کومو کلونو کی د هډی په اړه مغلومات را ټول کړل ؟

ځواب : لومړی فاهیان ۴۲۰ ز کال ، دویم سوینګ په ۵۲۰ ز کال ، دریم زایرهوونتسنګ په ۶۳۰ ز کال کی مغلومات را ټول کړل .

سوال : هډه ولی کوشانی امپراتوری کلتورۍ مرکز ګڼل شوی دی ؟

ځواب : تر ټولو لومړی جوت لامل د مناسبو شرایطو او اړینو امکاناتو شتون وو چی د کنشیکا د امپراتوری پر مهال برابر شو ،دویم لامل په بودیزم کی د بدلون او نوښت میځ ته راتلل په ګوته شوی او دریم لامل یی د ګنداهارا خلکو خلاقیت او فکری ظرفیت یاد کړی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم بامیان

سوال : تر هغه چې کنشیکا لا بودایي کیش نه و منلی ددا مذهب په کوم حال کې وه ؟

ځواب : نوموړی مذهب د یوې مړ ژواندې غقیدې په توګه د هند په مخدوده کې پاتې وو .

سوال : د لرغونی یونان څخه راغلو هنرمندانو او ختیځو خیالاتو یو ځای والی په لاره کې تاکلی ستونزی موجودی وی دا ستونزی څنګه د مینځه لاړې چې په اساس یی کوم تمدون رامینځته شو ؟

ځواب : د افغانی هنرمندانو او ماهیرینو په واسطه دا ستونزی لرې شوې او د ګریکوبودیک تمدن رامینځته شو .

سوال : ګرګوبودیک تمدون په غیر د افغانستان نه نور کوم هیوادونه تر اغیزې لاندې راوستي وو ؟

ځواب : جاپان ، کوریا ، چین ، سریلینکا ، هند ، سیر دریا ، تاجکستان پورې تولی سیمی تر اغیزی لاندی راوستي وې .

سوال : د کومی غقیدې او څه ډول خلکو بامیانو ته د لیدو کتو په خاطر سفرونه کول ؟

ځواب : راهبان ، زایرین ، سیلانیان ، او بودایي غقیدې خلکو .

سوال : کوم چینایی زیارت کونکی په کوم کال د بامیانو د مجسمو په اړه ارزښمن معلومات لیکلی دی ؟

ځواب : فاهیان په ۴۰۰ ز کال .

سوال : په بامیانو کې د بودایي دین څومره خانکاوې درلودی څو تنه واغظین یکی د د بودایی دین د تبلغ لپاره ګومارل شوی و او څومره مدرسی یی درلودی او په هره مدرسه کی څو تنه شاګردان وو ؟

ځواب : څه نا څه زر خانکاوې وی چی یکی زر تنه واغظین د تبلغ لپاره ګومارل شوی و او په لسګونو مدرسی وی چی هرې مدرسی لږ تر لږه زرتنه شاګردان درلودل .

سوال: د فارس لرغونپوه الفرد فوشه په کوم کال د بامیانو ستري مجسمي وڅیړل شوی په دی اړه مکمل مغلومات ولیکی ؟

ځواب : ۱۹۲۲ م کال ده په خپلو څیړونو کی دوه مجسمی چی یوه صلصال او بله د شامامه په نامه یادیدلی .

سوال : د بامیانو مجسمی په کوم کال د چا لخوا د مینځه لاړې ؟

ځواب : ۲۰۰۱ م کال کی د هغه وخت واکمن رژیم پر مهال د مینځه لاړی .

کیداریان یا کوچنی کوشانیان

سوال : د کیداریانو لومړی واکمن څوک چیرته یی د چارو واکی تر لاسه کړه او ولی ورته کیداریان وایی ؟

ځواب : لومړی واکمن یی کیدار نومیده چی په بلخ کی یی د چارو واکی تر لاسه کړه ، ځکه چی د دی کورنی لومړی واکمن کیدار نومیده .

سوال : د کوشانی امپراتوری په لویدیځو څنډو کی سیمه یزو خپل سرو د کومی واکمنی سره اړیکی تینګی کړی ؟

ځواب : د ساسانی امپراتوری سره .

سوال : د ساسانی امپراتوری د افغانستان ځینی سیمی څه ډول ونیولی ؟

ځواب : کله به یی د افغانستان سیمه یزو واکمنانو سره د روغی جوړی له لاری او کله به یی په زور د خپلی سیمی غځولی .

سوال : د کیداریانو واکمن چا لخوا د بریدونو لاندی راغی چی د دی بریدونو له امله په کیداریانو باندی کوم اثر ولوید ه او کیداریان په کومو سیمو واکمنان شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : په شمال کی د یفتلی قبایلو تر بریدو لاندی راغی ، له همدی امله کیدار د هندوکش لویدیځو سیمو ته خپل مرکز ولیږداوه او د کندهار او کابل په سیمو واکمن شو .

سوال : د کیداریانو او ساسانیانو تر مینځ څو کاله جګړې وشوې په اړه د ارمنستان یو مورخ فوستس څه لیکلی دی ؟

ځواب : اته کاله جګړې وشوې ، او فوستس لیکی چی په ۳۶۷ او ۳۶۸ ز کلونو کی د کیداریانو او ساسانیانو تر مینځ مخامخ جګړه وشوه چی ساسانیانو ته یی ماتی ورکړه .

سوال : د کیدار زوی پیرو د کوم کال نه تر کوم کال پوری واکمن و او د ده څخه وروسته څوک واک ته ورسید چی د دریمی کورنۍ وروستی واکمن وه ؟

ځواب : د ۳۷۵ نه تر ۳۸۰ ز کلونو پوری او د څخه وروسته ورهران یا بهرام واک ته ورسید .

د یفتلیانو امپراتوری

سوال : یفتلیان د انګلیسی مورخ سراولف کارو په باور له کومه راغلی اوخپله لومړنی اداره یی په څوم کال او چیرته جوړه کړه ؟

ځواب : د مینځینی   اسیا نه د سوېل په لور راخځیدلی او اداره یی په ۳۶۰ ز کال په تخار کی جوړه کړه .

سوال : یفتلیانو د کومو ساسانی واکمنانو سره جګړی کړی په کومو کلولو کی او اخیری نتیجه یی څه وه ؟

ځواب : لومړی جګړه په ۴۲۷ ز کال پیښه شوه ساسانی واکمن بهرام ګور سره دویمه یی ۴۳۸ ز کال کی یزدګرد سره پیښه شوه او نتیجه یی دا شوه یفتلی واکمن خاقان د خپلی سیمی څخه په کلکه دفاع وکړه او ساسانی واکمنانو ته یی ماتی ورکړه .

سوال : د یفتلی واکمن اخشنور په اړه مغلومات ولیکی چی هغه څه ترسره کړی ؟

ځواب: اخشنور تر پیرود سره تر جګړی وروسته وکړای شول چی د پخوانی اریانا یووالی بیا تامین کړی د هندوکش سوېلی سیمی یی تر خپل واک لاندی راوستی او زابل یی د یو مرکز په توګه وټاکل او د همغه خایه یی د نورو سیمو پلانونه جوړول .

سوال : تورمنه په خپلو مسکوکاتو کی ځانته کوم لقب ورکړی وه د خپلی واکمنی خدود یی تر کومه خایه ورسول او په کوم کال مړ شوی اود ده څخه وروسته څوک واک ته ورسی ؟

ځواب : د تورمنه زابل امپراتور یاد کړی دی هند تر مرکزی سیمو یی ورسوله ۵۰۲ ز کال مړ شو او میهراکولا واک ته ورسید .

سوال : میهراکولا د خپلی واکمنی د پراختیا لپاره په چا بریدونه کړی او کومه کورنی یی باج ورکولو ته اړ کره ؟

ځواب : په هند باندی او ګوپتایی کورنی یی باج ورکولو ته اړ کره .

سوال : د یفتلی واکمنی نړیدو وروسته په افغانستان کی بله دوره پیل شوه د کوشان یفتلی په نامه د هغی دورې د واکمنانو نومونه واخلی ؟

ځواب : کابل شاهانو ، رتبیل شاهانو ، د بامیانو شیرانو ، د تګین شاهانو وه .

د اسلام د ظهور پرمهال د افغانستان وضغ

سوال : د شپږمی میلادی پیړۍ پر ورستیو او د اوومی میلادی پیړۍ په لومړیو کی افغانستان د چا لخوا اداره کیدل ؟

ځواب : د ځایی امیرانو، کوشانی او یفتلی ځینو پاتی واکمنانو لخوا اداره کیدل .

سوال : افغانستان سیاسی پلوه د اسلام سپیڅلی دین را څرګندیدو پر مهال څه قیسم خالت درلوده او کوم شرایط وو چی سیمه یزو خکمتونو جوړیدو ته یی زمینه برابره کړی وه ؟

ځواب : ګډوډ خالت یی درلود په ختیځ کی د ګوپتا او په لویدیځ کی ساسانیانو دوو ځواکمنو امپراتوری د دی لامل شو چی سیمه یزو واکمنیو ته زمینه برابره کړی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د چین وتلی سیلانی هیونتسنک د افغانستان د هغه مهال سیاسی وضی په اړه څه ویلی دی ؟

ځواب : دا هیواد په بیلا بیلو اداری واخدونو ویشل شوی چی هره جغرافایی خوزه یی د ځانګړی پاچا لخوا اداره کیږي .

سوال : په اوومه میلادی پیړی پر مهال په افغانستان باندی کومی کورنی خاکمی وی ؟

ځواب : زابلی رتبیل شاهان له مشهورو کورنیو څخه وو چی له کابل شاهانو سره یی ښی اړیکی درلودی او په غزنی او زابل یی واکمنی کوله .

سوال : په اوومه میلادی پیړی پر مهال د افغانستان خلکو په کومو دینونو غقیدې درلودی او دا دینونه د کومه راغلی وو ؟

ځواب : زردشتی کیش چی د بلخه یی سرچینه اخیستی وه او بودایی ایین چی د هنده یی سرچینه اخیستی ده .

سوال : د افغانستان په خلکو ولی هیڅ عادی او وروسته پاتی کلتور نشوکولای چی په دغو خلکو لاس بری پیدا کړی ؟

ځواب : د افغانستان د خلکو د هغه وخت کلتور د د ویدی او اوستایی تهذیب لویه برخه تشکیلوله ځکه .

سوال : اخنب بن قیاس په کوم کال وروستی ساسانی واکمن ته ماتی ورکړه نوم یی څه و او د دې نه وروسته اسلامی لښکرې په کوم لوری لاړی ؟

ځواب ۶۵۱ ز کال دریم یزدګرد او بیا د افغانستان په لوری راغلی .

سوال : د کوم خلیفه په وخت کی اسلامی لښکرې د چا په مشرې د کابل تر پولو ورسیدې ؟

ځواب : دریم خلیفه خضرت غثمان رض او د غبدالله بن غامر په مشرې .

د تمدون رامینځته کیدو څرنګوالی او ځانګړنی

سوال : تمدون د کومی ژبی کلمه ده او مغنا یی څه ده ؟

ځواب : تمدون غربی کلمه ده چی د ښاری ژوند په مغنا ده .

سوال : د تمدون په اړه ابن خلدون څه نظر ورکړی دی ؟

ځواب : تمدون د بدوی کلتورنو پر بنسټ جوړیږي او د همدی بدوي کلتورنو تر بریدونو لاندی د منځه ځی .

سوال : ارنولد تایبنی د تمدون په اړه څه نظر ورکړی دی ؟

ځواب : د ننګونو او غبرګون په نظر د رامینځته کیدو لامل ګڼی .

سوال : ګوردن چایلد د تمدون په اړه څه نظر ورکړی دی ؟

ځواب : ټول لرغونی تمدونونه د یو تاتوبی څخه راوتلی ګڼی لوموړی د مصر او بن النهرین او سند تمدمنونه وڅیړل په پیله کی د ټولو تمدونونو منشا د مصر څخه راوتلی وبلله .

سوال : د لومړنیو تمدنونو ځانګړني واضغ کړی ؟

ځواب : له میلاده کابو ۳۰۰۰ کاله وړاندې انسانانو د ښارونو په جوړولو بریالی شول ،ښارونه دینی ، فرهنګی ، ټولنیز ، اقتصادی او سیاسی بدلونونو مرکزونه جوړ شول .

سوال : د لومړنیو مدنتونو منځ ته راتګ سره سیاسی او نظامی جوړښتونه څنګه مینځته راغلل ؟

ځواب : د سیاسی قدرت په ساتلو او د نورو سیمو د نیولو په موخه نظامی ځواکونه هم رامیځته شول .

سوال : د مدنتونو رامینځته کیدو سره اقتصادی ځواک پر بنسټ نوي ټولنیز جوړښتونه څنګه رامنځته شو تشریخ یی کړی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : پاچاهانو ، لوړ پوړو ، روځانیونو ، سیاسی مشرانو د ټولنی د لوړی طبقی وګړي شول کروندګر او صنعتکاران په دویم پوړ ک او غلامانو د ټولنی په ټیټ پوړ کی ځای وموند .

سوال : په لومړیو مدنیتونو کی دینی تشکیل څنګه وه ؟

ځواب : ځانګړی ارزښت یی درلوده .

د بن النهرین تمدون

سوال : په نړی کی تر ټولو لرغونی مدنیت په کوم ځای کی او د رامینځته کیدو لامل یی څه وه ؟

ځواب : په بین النهرین کی او لامل یی دجلی او فرات سیندونو ښېرازه ځنډی وی .

سوال : د بین النهرین تر ټولو لرغونی ځای په څه نوم یادیږي د دې ځای وګړي چیرته ولیږدیدل او هلته یی کوم تمدون رامینځته کړ ؟

د تل حسونا په نامه ، بین النهرین ته ، د سومریانو په نامه تمدون جوړ کړل .

سوال : د سومریانو په استوګنځی کی کوم ښارونه وه نومونه یی ولیکی ؟

ځواب : اور ، اوروک ، کیش ، لاګاشس ، لارسا او وینپور دی .

د بین النهرین سیاسی وضع

سوال : د سومر ښاری دولتونه د چا لخوا اداره کیدل او مشران یی په څه نوم یادیدل ؟

ځواب : د کاهنانو لخوا چی مشران یی انسی بلل کیدل .

سوال : اکدی اقوامو سومری واکمن ګیل ګمیش په کوم کال د مینځه یوړ د اکدی کورنی لومړی واکمن څوک او خپلی واکمنی ته یی تر کومه پراختیا ورکړه ؟

ځواب : ۲۴۰۰ د میلاد څخه وړاندی کال باندی ، سارګون وه او شمال پوری یی خپلو قلمراوو ته پراختیا ورکړه .

سوال : اقدی واکمن د چا لخوا د مینځه لاړ او هغه کورنی چی ده یی د مینځه یوړ څوکاله یی واکمنی وکړه ؟

ځواب : د یو قوم ګوتی لخوا او یوه پیړی واکمنی یی وکړه .

سوال : د اور په نامه واکمنی د کومو کردینو د یوځای کیدو څخه مینځته راغله او بیا دا واکمنی د چا لخوا د مینځه لاړه ؟

ځواب : د سومر او اکد سره یو موټی شول او دا واکمنی یی جوړه کړه چی بیا د اغلامیانو لخوا د مینځه لاړه .

سوال : د بابلیانو واکمنی څنګه میځته راغله د دی واکمنی واکمن څوک وه او دی واکمن په خپلی واکمنی کی کوم کارونه سرته ورسول ؟

ځواب : د هیواد ډیری برخی سره یو موټی کړی او د بابلیانو په نامه یی ستروکی یی را مینځته کره او واکمن یی خمورابی وه او د وګړو لپاره یی یو قانون جوړکړ چی د خمورابی د قانون په نامه یادیږی .

سوال : د خمورابی تر مړینی وروسته په بین النهرین کی څه رامینځته شو ؟

ځواب : بلوواوی پیل شوی چی په پیله کی یی بابلیان د مینځه لاړل او نشوریان واک ته ورسیدل .

سوال : د اشوریانو لومړی واکمن څه نومیده او خپلو قلمراوو ته یی تر کومو سیمو پوری پراختیا ورکړه ؟

ځواب : سارګوت وه او مدیترانی مورګو پوری پراختیا ورکړه .

سوال : د اشوریانو وروستی واکمن په اړه مغلومات ولیکی ؟

ځواب : اشور بنپال وه چی ډیری سیمی یی تر ولکی لاندی راوستی او د اغلامیانو واکمنی ته یی د پای ټکی کیښود .

سوال : وروستی قوم چی د بین النهرین کی واکمنی وکړه وروستی واکمن یی څوک او د چا لخوا د مینځه لاړه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : کلدانیان چی د نویو بابلیانو په نامه هم یادیږي بخت نصر وه د هخامنشیانو لخوا د مینځه لاړه .

د بین النهرین تمدون او فرهنګ

سوال : د بین النهرین خلکو د څه شی عبادت کاوه ، د دې خلکو دینی مراسم څنګه وو او خدای ج له طرفه دی خلکو ته کوم پیغمبر لیږل شوی ؟

ځواب : اسمان ، سپوږمی ، ستورو ، کرنی او داسی نورو ، قربانی کولای او په کډه یی مذهبی سرودونه وویل ، خضرت ابراهیم غ حدای ج ورته ولیږل .

سوال : د کرنی په برخه کی دجلی او فرات سیندونو څه رول لوبولی ؟

ځواب : د کرنی د پراختیا او ودې بنستیز لامل و ، او غنم او اوربجی د بین النهرین مهم پیداوار وه .

سوال : د بین النهرین څخه قیسم لوحي تر لاسه شوي د دې لوخو سابقه څومره وه د دې لوحو لیکنه څه قیسم وه ، او په دی لوحو کی څه لیکل شوی وه ، او د نړی لرغونی کتابونه په کوم ځای را مینځته شوي ؟

ځواب : ختینی لوحی ، سابقه یی ۵۰۰۰ محزیږ ته رسیږي ، لیکنه یی د ښوونی او روزنی ، د حدای ج غبادت ، خقوقو مسایل ، چګړو ، راکړې ورکړې او داسی نور وه ، په بین النهرین کی رامینځته شوي .

سوال : کوم غلم په بین النهرین کی پرمختګ کړی وه ، لامل یی څه وه ، د هغه ستورو نومونه واخلی چی دی خلکو په هغه وخت کی پیژندل ، د بین النهرین خلک د فرات او دجلی سیندونو څپو څه شی ته هڅول ، او په نتیجه کی څه رامینځته شو ؟

ځواب : نجوم پوهی ، لامل یی د ستورو غبادت وه ، اوس عطارد ، زهره ، مریخ ، میشتری او زخل ، اوبه خورسیستم د تنظیم او د خپلو ځمکو د پولو تاکلو په موخه فکر وکړی په دول لومړی هندسی او ریاضیکی فغالیتونه مینځته راغلل .

بابل د لرغونی نړی ستر او پرتمین ښار

سوال : بابل ښار ځوکاله پخوا شتون درلود او د کوم پاچا په واکمنی یی پراختیا وموندہ ؟

ځواب : د موریخنو په اند دغه ښار له ۴۰۰۰ مخزیږد راهیسی شتون درلود ، د خمورابی په واکمنی کی .

سوال : د بابل ښار په کوم کال ویجاړ د چا لخوا او د چا لخوا پلازمینه شوه او کوم واکمن پراختیا ورکړه ؟

ځواب : ۶۸۹ محزیږد کی د اشوریانو له ویجاړ ، د کلدانیانو لخوا پلازمینه شوه ، او بخت نصر ورته پراختیا ورکړه .

سوال : بابل ښار په کوم کال هخامنشوی واکمن کروش ونیو ؟

ځواب : په ۵۳۹ مخزیږد کی .

سوال : د بابل ښار مصاخت ، برجونه ، دروازې ، او د دې ښار د دیوالونو اوږوالی څومره او د دې ښار ودانی څنګه جوړی شوي او څنګه ښکلی شوي ؟

ځواب : مصاخت یی ۵۲۰ کیلومتره اټکل شوی ، ۲۵۰ برجونه ، ۱۰۰ داروزی ، او دیوالونه یی ۹۰ کیلو متره اوږده وه ، ودانی یی د دبرو جوړه وه او د دی دبرو مخ په سفالی رنګ پوښل شوي وه او د دې ودانی باندینی لوری د ښکلو انځوریزو کاشیو په واسطه پوښل شوی وه .

سوال : د بابل په ښار کی چابوتان مات کړل کړه بیا د کوم برحلیک سره مخامخ شوه ؟

ځواب : خضرت ابراهیم غ مات کړل ، او د بابل د خاکم په امر په اور کی واچول شو .

د مصر تمدن

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : په مصر کی د بشري تمدون رامینځته کیدو لامل څه و ؟

ځواب : د نیل سیند وه .

سوال : د ۵۰۰۰ نه تر ۳۲۰۰ مخزیږد کال دې دورې ته کومه دوره وایی په دې وخت کی د نیل په وادی کی څرنګه ځکمتونه و په دی دوره کی څه شی وده وکړه او قانون د څه شی په اساس جوړ شو ؟

ځواب : پیر له تاریخ وړاندی دوره بلل کیږي ، مرکزي واکمنی نه وه ، هنر وده وکړه ، د دودونو پر بنسټ قانون جوړ شو .

سوال : په کوم کال دوه واکمنی سره یو ځای شوی چی مرکزی واکمنی یی جوړه کړه د دي واکمنی بنسټ ایښودونکي څوک و؟

ځواب : ۳۲۰۰ مخزیږد کی د سوېلي او شمالی واکمنی سره یو ځای شوی ، لومړی مینز وه .

سوال : لرغونی واکمنی د چا د رسیدو سره پیل کیږي په دی واکمنی کی څو کورنی واک ته رسیږي د واکمنی سیستم څرنګه وه تشریخ یی کړی او دی واکمنی تر کوم کال پوری دوام وکړ ؟

ځواب : د مینز د رسیدو سره ، ۶ کورنی واک ته رسیږي ، سیستم یی دینی وه ، ۲۳۰۰ مخزیږد پوری دوام وکړ .

سوال : د لرغونی واکمنی دوهم پیر څو کاله دوام وکړ دې دورې ته کومه دوره وویل کیږي او کوم خلک پکي ډېر ځواکمن وو ؟

ځواب : دوه پیړی یی دړام وکړ ، دې دورې ته فیوډالی دوره وایی او نجیبان پکی ځواکمن وه .

مینځینی دوره

سوال : مینځینی دوره د کوم کال څخه پیل کیږي کومه کورنی پکی واک ته رسیږي او په دی دوره کی ځواک د چا په لاس کی وه ؟

ځواب : ۱۲۰۰ مخزیږد نه پیل ، یولسمه کورنی پکی واک ته رسیږي ، او ځواک د کوچنیو واکمنانو په لاس کی وه .

سوال : کله چی ۱۲ کورنی واک ته رسیږی څوک یی د پوره ځواک خاوندان کړل ، د دې ښیګڼه څه وه ، او د دې کورنی د مینځه تلو سره مصر کوم برخلیک سره مخامخ شو ؟

ځواب : فرعونان یی پوره ځواک خاوندان کړل ، ښیګڼه یی غدالت یی ټینګ او خلک یی د اصلیت او توکم له توپیر پرته په کارونو وګومارل ، ګډوډیو او بهرینو بریدونو دورې ته ورننوت چی د دوه پیړیو زیات دوام وکړ .

سوال : کله چی د مصر خلکو هکسوسیانو په وړاندې پاڅون وکړ د دې پاڅون اتل څوک او کومي کورنی پوري تغلق درلوده ؟

ځواب : د دې بریا اتل د اتلسمي کورنی موسس لومړی اهموز وه .

د امپراتورۍ دوره

سوال : دا دوره د کوم کال څخه تر کوم کال پورې وه د دې دورې پیل د کوم واکمن سره کیږي ؟

ځواب : ۱۵۸۰ نه تر ۱۰۹۰ تر میلاد وړاندې کال پوری او د اهموز واک سره .

سوال : دریم توتمس په دوره کی کومی سیمی د مصر سره یوځای شوی مصر په کوم کال اشوریانو ونیو او کوم کال پورې دوام وکړ ؟

د دجلی او فرات تر مینځ سیمه ، ۲۷۰ مخزیږد کی اشوریانو ونیو ، ۶۶۲ مخزیږد پوری دوام وکړ .

سوال : په مصر کی څو کورنیو واکمنی کړې چی ګڼ شیمر فرعونیان پکی واکمنی ته رسیدلی و او خضرت موسی غ د کوم فرعون په وخت کی راڅرګند شو ؟

ځواب : شل کورنی ، د دوهم رامسس په وخت کی .

د مصر تمدون او فرهنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : په مصر کی د لرغونی دورې د امپراتورۍ د مصر چارې څنګه اداره کیدې ؟

ځواب : د مذهب له لارې اداره کیدې .

سوال : د مصر خلکو مشهور خدایان کوم وو او کومی چارې یی ورپورې تړلی وې ؟

ځواب : امون چې د لمر رب النوع چې د غدالت ، ریښتینولی ، او د کاینانو د اخلاقی چارو ساتندوی وه ، سیروس چې د نیل رب النوع چې د نباتاتو خدای ګڼل کیده مینځته راغلل .

سوال : د هکسوسانو یرغل پر مهال مخکنی دین او د مړو سره به یی کوم دینی مراسم ترسره کول ؟

ځواب : دا دین په خرافاتی دین بدل شو ، خلکو د پیسو په مقابل کی پاپیروس لیکل شوی ښنلیک اخیسته او د مړی تر څنګ یی په قبر کی اښوده .

سوال : په ۱۳۷۵ م کال کی د چا لخوا پاڅون وشو چې خوږ دین له مینځه لاړ پر ځای یی کوم دین مینځته راغي ؟

ځواب : امینوپهت لخوا ، نوي دین مینځته راغي چې د اتون د خدای د لمر لرغونی نوم غبادت کیدل .

سوال : د لرغونی مصر د کلتورې میراثونو نومونه ولیکی او د مصر خلکو په کومو خدایانو غقیده درلوده ؟

ځواب : اهرامونه ، موممیایی جسدونه ، غبادت خایونه ، مقبرې ، مجسمې ، انځورونه ، ډبرلیکونه او مذهبي سرودونه دي ، او غقیده یی لمر سپوږمی ، نیل ، او ځینی خیوانات یی سپیڅلی بلل .

سوال : د پورتنیو خرافاتو په مقابل کی الله ج وخدانیت لپاره فرغونیانو ته یی کوم پیغمبر ولیږه او کوم غبادت یی کاوه ؟

ځواب: موسی غ او د ورور هارون غ په پیغمبرۍ مبغوث شو ، او د واخد خدای ج غبادت یی کاوه .

سوال : په اول سر کی مصریانو په کومه طریقه او وروسته خپل مړی خحول ؟

ځواب : اول سرکی یی په توتو پوښل او وروسته یی بیا مړی مومیایی کول .

سوال : په ټولنیز خالت یی لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : مصری ټولنه په واقیغت کی د څلورو پوړیو څخه جوړه شوي وه په هره پوړی کی یی افراد و او په سر کی یی فرغون ځای درلود د پوړیو ترمینځ د ژوند توپیر ډیر نه وه او ټول وګړي د قانون په وړاندی برابر وه .

سوال : د اقتیصادی سیستم لپاره لنډ مغلومات ولیکی ؟

د مصر اقتصادی بنسټ پر کرنې او مالداری ولاړ وه کرنې ډیره پراختیا موندلی وه او خمکو ښه خاصل کاوه .

سوال : د ادبیاتو په اره لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : مصریان لومړی خلک وو چې انځوریز لیک یی رامینځته کړ ، او د دیمو تیک په نامه هم یو لیک دود و چې د مینځی پوړ وګړو او سوداګرو ورڅخه کار اخسته .

سوال : د هنر او مغماری په اره لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : د مصر تمدن تر ډیره هغو کلتوری میراثونو ته شهرت ورکړی چې د یادګار په ډول پاتی دی دغه اثار له اهرامونه غباتخایونه مجسمو څخه غبارت دی .

د فارس تمدن

سوال : کله چې اریایان لویدیځ ته ګډه شول چیرته میشت شول ، په کومو نومونو یاد ، او د کوم تمدن بنسټ یی کیښود ؟

ځواب : په اوسنی ایران په شمال او په فارس کی میشت شو ، په ماد او فارس نومومو یاد شول ، د فارس تمدن بنسټ یی کیښود .

سوال : د فارس نامتو سیمی کومی وی نومونه یی ولیکي او دی سیمو وګړو د کومو سیمو وګړو سره اړیکي درلودې ؟

ځواب : سیالک ، ګوران ، مارلک ، جیروفت او شهر سوخته د فارس نامتو سیمي وي ، او د مندیګک ، موهنجودارو او هرپی اوسیدونکو سره یی اړیکی درلودی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د میلاد څخه ۳۰۰۰ کال مخکی په فارس کی کوم تمدن رامینځته شو او د ایلامی واکمنی مرکز کوم ښار وه ؟

ځواب : د ایلام تمدن او ښار یی شوش وه .

سوال : د هیرودیت په وینا په کومه پیری کی د ماد تمدن بنسټ کیښودل شو د چا لخوا ؟

ځواب : د اتمې مخزیږدې پیری په وروستیو کی د دیاکو لخوا .

سوال : د ماد واکمنی د چا لخوا په کوم کال د مینځه لاړه په نتیجه کی څوک واک ته ورسید او چا یی مشری کوله ؟

ځواب : پارسیانو په ۵۵۳ مخزیږد کی ، هخامنشیان واک ته ورسیدل ، او مشری یی کوروش کوله .

سوال : د پارسیانو د دین ، هنر ، مغماری ، صنعت او د جمشید د تخت په اړه لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : دین یی د ځارویو ، ځمکی ، اسمان ، اوبو ، اور او ډیر مشهور یی د لمر غبادت کاوه ،هنراو مغماری یی خاورین لوښي او فلزی اثار وو ، صنغت یی د ختینو او فلزی لوښو په جوړولو مجسمه او د ډبرو پرمخ د انځورونو په کښلو کی ډیر مهارت درلود ، د جمشید تخت یی د هغه ښکلو ماڼیو مجموغه وه چی د هخامنشیانو په واسطه جوړې شوی وي .

د هند تمدن

سوال : په ۱۹۲۴ ز کال کی لرغون پوهانو په هند کی کومی دوه سیمی لرغونی موندلی چی لرغونتوب یی ۳۰۰۰ مخزیود ته رسیږي ؟

ځواب : هرپه او موهنجودارو وي .

سوال : ۳۰۰۰ کال محکی د میلاد د هند خلک په څه بوخت وه ؟

ځواب: په کرنه او مالداري او د میوه لرونکو ونو په روزنه بوخت وو .

سوال : د هرپه او موهنجودارو پاتی شونی موږ ته څه راښایی ؟

ځواب : د پخوخښتو څخه جوړ کورونه ، دوکانونه ، واتونونو شتون او دوه پوړیزو او د پراخه کوڅو لرونکی وو .

سوال : کله چی ۱۵۰۰ کاله پخوا تر میلاد اریایان هند ته ګډه شو په هند کی د خلکو څو طبقی رامینځته کړی د طبقو نومونه څه وو او په هره طبقه کی کوم خلک شامل وو ؟

ځواب : څلور طبقی ، برهما (روخانیون) کشتاتریان (جګړه ماران) ویسا (سوداګر او کروندګر) او سودرا (کارګران) .

سوال : د اریایانو د بد خیلافی له وجی په هند پرله پسی کومو خلکو حکمتونه کړی دی؟

ځواب : هخامنشی واکمن داریوش ، سکندر ، یونیانیانو .

سوال : د هندیانو د دین ، غلم ،هنر او مغماری په اړه لنډ لنډ مغومات ولیکي ؟

ځواب : د طبیغت او خیواناتو لمنځانه کوله چی لوی خدایان یی اګنی او اندیرا وه ، علم یی په ریاضی او طبابت کی ډیر پرمختګ کړی وه ۱-۹ پوری اغداد یی اغشاریه سیستم او نور .

د چین تمدن

سوال : د چین تمدن د چین په کوم ځای کی رامینځته شوي ؟

ځواب : د هوانګو د سیند په غاړه کی .

سوال : په لرغونی چین کی لومړنی واکمنی په کوم کال او په څه نوم یادیږي د دوري مهمی تمدنی لاسته راوړنی څه وي ؟

ځواب : په ۱۵۰۰ مخزیږد کی د شیانګ په نامه ، او لاسته راوړنی یی د خط او کلیزې او د چینی لوښو جوړیدل وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : په چین کی دوهمه واکمنی کومه وه کوم کال نه یی تر کوم کال پوری دوام وکړ او د چا لخوا له مینځه لاړه ؟

ځواب : د چو واکمنی وه ، ۱۰۲۸ نه تر ۲۵۶ مخزیږد پوری دوام وکړ او د چه این په نامه قبیلو لخوا د مینځه لاړه .

سوال : شي هوانګ تي د خپلی وکمنی په وخت کی د چین د ودې او نیکمرغی لپاره څه وکړل ؟

ځواب : قوانین یی رامینځته کړل ، سړکونه یی جوړ کړل ، د پردیو بریدونو د مخنوي په موخه یی د دیوال جوړول پیل کړل ، چی دا مهال د چین ستر دیوال په نامه یادیږي .

سوال : د شي هوانګ تي تر مړینی وروسته چین د کوم برخلیک سره مخامخ شو ؟

ځواب : په چین کی ګډوډی رامینځته شوه چی په پیله کی د هان لړی واک ته ورسیده .

سوال : د چین ستر دیوال د کوم واکمن په وخت کی ، په څو کلونو کی ، د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری ،سور او ارتفاع یی څومره ده؟

ځواب : دغه تاو راتاو دیوال د ارام سمندر له غاړو مورګو څخه پیل او د تبت په پولو کی پای ته رسیږي ، په ۲۰ کلونو کی ، لوړوالی یی اووه نیم متره او پراخوالی یی هم په همدي کچه دي .

سوال : د چین د خلکو د دین ، ادبیاتو ، علم ، صنعت او د هنر په اړه لنډ لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : دین یی د اسمان ، ځمکو او د خپلو نیکونو غبادت یی کاوه ، ادبیات یی د چینایانو لیک دود د هیروګیف په څیر یو لرغونی لیک دود دي دغه لیک دود د چه این په واکمنی کی مغیاری شو او په ټول چین کی دود شو چی تر اوسه دود دی ، علم یی د نجوم ، ریاضیات او جغرافیی وه ،صنغت یی ختینو لوښو او فلزی کاری وه ، هنر یی ډیری ښکلی مانی او غبادت ځایونه یی درلودل .

د یونان تمدن

سوال : د یونان لومړی تمدن د څه په نوم یادیږي ؟

ځواب : د کرت په نامه .

سوال : کرت د لرغونی یونان اړوند تاپو وزمه څنګه مغلومه شوه چی پرمختللی تمدن یی درلوده او د کومو تمدونو سره یی سیالی کوله ؟

ځواب : په ۱۹۰۰ز کال کی لرغون پوهانو په ډاګه کړه چی د کرت په جزیره کی یو پرمختللی تمدن شتون لري چی د مصر او بین التهرین تمدونو سره سیالی کوي .

سوال: د کرت تمدن نه کوم اثار په لاس راغلي او لرغونتوب یی کومو کلونو ته رسیږي ؟

ځواب : ډبرین او خاورین اثار او د پخلنځی وسایل او لرغونتوب یی ۲۵۰۰ نه تر ۱۵۰۰ مخزیږد پوری رسیږي .

سوال : یونانیان د کومو قبیلو سره تړاو لري نومونه یی ولیکي ؟

ځواب : د مصر اریایی قبیلو سره تړاو لري .

سوال : په یونان کی د اکنیانیانو د واکمنی بنسټ په کومه پیړی کی کیښودل شو تر څه وخته یی دوام وکړ اکنیانیان په کوم کار بوښت و او د کومو وسایلو څخه یی ګټه اخیسته ؟

ځواب : د ۱۶ مخزیږدي پیړی په شاوخوا کی کیښودل شو ، تر ۱۰ مخزیږدي پیړی پوری دوام وکړ ، په کرنه بوخت وو ، او د برونز وسایلو څخه یی ګټه اخیسته .

سوال : د یونانیانو په وخت کی کومي مشهوري کیسي مینځته راغلی او د چا په واسطه وویل شوي دي ؟

ځواب : الیاد او ادیسه په نامه د ړوند یونانی شاغر هومر په واسطه ویل کیدې .

سوال : د یونان مشهورو ښاري دولتونو نومونه ولیکي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : سپارت او اتن وه .

سوال : د یونان د ښاري دولتونو بی اتفاقی او ګډوډي چا ته موقع برابره کړه چی په یونان باندي ولکه پیداکړئ ؟

ځواب : مقدونی فلیب ته .

سوال : د یونان خلکو د دین ، هنر ، مغماری ، علم او فلسفی په اړه لنډ لنډ مغلومات ولیکي ؟

ځواب : دین یی زیوس د (اسمان حدای) ، پاسیدون (سمندر حدای) ، اپولو (د لمر حدای) او د اتینا (د بریالیتوب حدای) غبادت یی کاوه ، هنر یی مجسمی ، لوبنی ، سیکي او غبادت ځایونه دی ، مغماری یی مجسمو جوړول وه ، غلم او فلسفه یی علم په یونان کی ډیر پرمختک کړي وه ځکه چی هغوي د له غلمی او خبرو اترو سره ډیره لیوالتیا درلوده .

سوال : د یونان فلسفان څوکوو نومونه یی ولیکي ؟

ځواب : سقراط ، افلاطون او ارسطو وه .

د روم تمدن

سوال : د روم تمدن په کوم ځای کی متمرکز و او د تمدونونه په برخه کی کوم کارونه سرته رسولی ؟

ځواب : په ایتالیا کی ، دغه تمدن هغه پول ګڼل کیږي چی د یونان تمدونونه ور څخه نوری اروپا ته تیریدل .

سوال : پخوانی ایتالویانو له یونان څخه څه زده کوي ، او د روم تمدن څه وخت لوری پوري ته ورسیده؟

ځواب : الفبا ، دینی غقیدې او هنرونه ، له میلاد څخه وړاندی په ۶ پیړی کی لوری پوری ته ورسید .

سوال : د روم ښار څوکاله مخکی په کوم ځای کی جوړ شوي ؟

ځواب : ۱۰۰۰ مخزیږد کی په لاتیوم کی .

سوال : د روم شاهی نظام څنګه رامینځته شو او تر څه وخت پوري یی دوام وکړ ؟

ځواب : هغه مهال د روم یو شمیر میشت قومونه سره یو موتی شول رامینځته یی کړ ، په ۵۰۹ مخزیږد کی .

سوال : د روم جمهوری نظام څنګه رامینځته شو او د څو جرګو لرونکی وه ؟

ځواب : د شاهی نظام څخه وروسته ، دریو ، مشرانو جرګه ، سل کسیزه جرګه او قبایلی جرګه .

سوال : د روم دولت په کومو هیوادونو نیولو سره په امپراتوری بدل شو ؟

ځواب : د مصر او کوچني اسیا په نیولو سره .

سوال : د روم ستروای بنسټ ایښودونکی څوک او د دې ستروای د کوم کال نه تر کوم کال پوری واکمنی وکړه ؟

ځواب : اکتاو وه ، او د ۲۷ مخزیږد څخه تر ۱۴ مخزیږد پوری .

سوال : د روم امپراتوري کوم کال پوری دوام کړی او د التاو په دوره کی کوم اصلاحی کارونه سرته رسیدلی ؟

ځواب : ۴۷۶ ز کال پوری ، فساد د مینځه لاړ قانون غښتلی شو نوی مخکمی جوړی شوی او د پوستی خدمتونو بنسټ کیښودل شو .

سوال : د روم امپراتوری څنګه د مینځه لاړه پوره مغلومات ولیکي ؟

ځواب : د روم امپراتوری په دوو برخو ویشله ختیځ او لویدیځ . لویدیځ روم د بریدونو په ترڅ کی د ځوړ په لور روان شو خو ختیځ روم تر هغه پایښت وموند چی پلازمینه یی په ۱۴۵۳ ز کال کی د ترکی مسلمانانو له لوری فتحه شوه .

سوال : د روم د خلکو د دین او تولنیز ژوند په اړه لنډ لنډ مغلومات ولیکي ؟

ځواب : مریخ په جګړو کی مرسته کونکی ، جونو د ښځو ساتونکی ، مشتری د باران ورونکی ، غطارد پیام رسوونکی او تولنیز حالت یی له دریو برخو څخه جوړه وه اصلی رومیان ، غیر رومیان ، او غلامان .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د روم قانون څو برخې درلودي او هر برخه يې د کومو خلکو لپاره غملی کیده ؟

ځواب : درې ځانګې لرى چې یوه یې د مدنى او کورنى قانون چې یوازى د روم اتباع لپاره غملی کیدى ، دوهم د خلکو قانون و چې د ستروايکې په تولو وګړو غملی کیده ، دریم یې طبیعې قانون وه چې د مخکمو په پرتله یې د فلسفې سره ډير کار درلود .

سوال : د رومیانو لخوا د کومو قواوو بنسټ ایښودل شوي ؟

ځواب : اجراييه او مقننه دى .

سوال : د هنر او مغمارى په لنډ لنډ مغلومات وليکي ؟

ځواب : هنر يې لوبښې ، سکې ، وسلې ، مجسمى او داسې نور مغمارى يې د پلونو ، مجسمو او ودانې جوړول دي .

د امريکا تمدنونه

سوال : د پوهانو د څيړنو په اساس په امريکا کې خلکو څو کال مخکې ژوند پيل کړي او د دې لومړى وګړى سوک وو ؟

ځواب : له څو زره کالو مخکې يې ژوند پيل کړى او لومړى وګړى يې مغول وو .

سوال :د نظرياتو په اساس د ځينو شتو کلتورونو په نظر کې نيولو سره په امريکا کې څومره تمدن په کومو سيمو په څه نومونو ياديږي ؟

ځواب : په مرکزى امريکا کې د مايانو او ازتکانو او په سوېلى امريکا کې اينکايانو څخه غبارت دى .

د مايا تمدن

سوال : د مايا تمدن د کوم کال څخه شروغ شوى او کومى پيرى پورى يې دوام کړى او په کومو هيوادونو کې نومونه يې وليکي ؟

ځواب : د ۱۵۰۰ مخزيږد نه تر ۹ پيرى پورى ، ګوتيمالا ، مکسيکو ، هاندوراس او د يوکاتان کې .

سوال : د دې تمدن پاتې شوني په کومو سيمو کې پاتې شوى نومونه يې وليکي ؟

ځواب : د ګواتيمالا په تيکال ، پالينکو ، بوناماپاک او د هاندوراس په سيمو کې .

سوال : د مايا تمدن د دين ، هنر ، علم او مفمارى په اړه لنډ لنډ مغلومات وليکي ؟

ځواب : دين يې د اور خداى ، د اوربښت خداى ، لمر خداى او د هنر سوڼلې خداى غبادت کاوه ،هنر او مغمارى يې هغوي داسې ستر اهرامونه اباد کړي و چې په سر کې يې د غبادت ځايونو شتون درلود ، علم يې کليزې او الفبا او انځوريز ليک يې رامينځته کړى وه له صفر او اغدادو سره يې اشنايى درلوده او په شمير هوهيدل .

د ازتک تمدن

سوال : ازتکان په کومه پيرى کې راڅرګند په کوم ځاى کې ؟

ځواب : په ۱۲ پيرى او په مکسيکو کې .

سوال : د ازتکانو امپراتوري د څو ولايتونو څخه جوړه وه ؟

ځواب : د ۳۸ ولايتونو څخه .

سوال : د ازتکانو پاچا د پاچاهي په څنګ کې بله کومه وظيفه درلوده او د چا له خوا به انتخاب کيده او د ازتکانو خلک په کومو تولنو ويشل شوي وو نومونه يې وليکي ؟

ځواب : راهب وه ، د اشرافو او جنګاليو د يوي شورا لخوا به ټاکل کيدل ، جنګاليو ، سوداګرو او کيسب ګرو باندى ويشل شوي وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د ازتکانو مرکز کوم ښار و او کوم کال پوری دوام کړی او چا لخوا یی امپراتوری پای ته رسیدلی ده ؟

ځواب : تینوش تیتلان ښار وه ، ۱۵۲۱ ز کال پوري دوام کړی او د اسپانویانو لخوا له مینځه لاړه .

سوال : د ازتکانو دین ژبی او لیک په اړه مغلومات ولیکی ؟

ځواب : د لمر غبادت کاوه ، ژبه یی ناهوت وه ، او لیک یی انځوریزو وه .

د اینکا تمدن

سوال : د اینکا تمدن څنګه او په کومه پیری کی رامینځته شواو د اینکایانو په امپراتوری کی کوم هیوادونه شامل وو ؟

ځواب : په ۱۱ پیری کی د قبیلی لخوا رامینځته شوه اکوادور ، پیرو او چیلي یکی شامل وه .

سوال : د اینکا واکمن د چا په مرسته واکمنی کوله او ځانته یی کوم کقب ورکړی وو او سیاسی ځواک یی د چا په لاس وه او خلکو په کوم خالت کی ژوند کاوه ؟

ځواب : د مذهبی کهنانو په مرسته ، ځانته یی د خدای زوی او استازی باله ، سیاسی ځواک یی د پاچا په لاس کی وه ، خلکو هیڅ واک نه درلود او د پاچا او کهنانو امر لاندی یی ژوند کاوه .

سوال : د کرنی ځمکه د چا ملکیت و او مهم پیداوار یی کوم وه ؟

ځواب : د دولت ملکیت وه ، او مهم پیداوار یی جوار او کچالو وه .

سوال : پیداوار په څو برخو ویشل کیده ؟

ځواب : په دري برخو اوله برخه یی دولت دوهم برخه یی امپراتور لپاره او دریمه برخه یی د کروندګرو وه .

سوال : د اینکا مغماری ، هنر او صنعت په اړه لنډ مغلومات ولیکي ؟

ځواب : د اینکا ښارونه د غبادت ځایونو ، جنګی کلاوو ، مانیو لرونکی وه او هنر او صنعت یی زیر لوښی ، وسلې ، مسو او نوری یی دی .

سوال : د اینکا وروستی واکمن څوک او د چا لخوا په کوم کال د مینځه لاړ ؟

ځواب : اتاهولپا وه او په ۱۵۳۲ ز کال کی .

د اسلام د مبین دین د راڅرګندیدو پر مهال د نړی او غربستان د ټاپووزمی اوضاع

سوال : د اسلام ظهور څخه مخکی د نړی خالت څنګه وه او خلکو د کومو دینونو غبادت کاوه ؟

ځواب : د نړی پر مخ د کفر جهالت او ناپوهی د تورو وریځو لړی خپره وه او د یهودیت نصرانیت بوت پرستی او نورو غبادت کاوه .

سوال : جزیرة الغرب په څو برخو ویشل شوی وه او په هره برخه کی خلکو د څه شي غبادت کاوه ؟

ځواب : یمن ، نجد ، او خجاز ویشل شوی وه ، خجاز ډیرو خلکو د بتانو غبادت کاوه او نورو د لمر ، سپوږمی او ستورو غبادت کاوه .

سوال : د غربستان خلک په کومو کارونو بوخت وو په دې هیواد کی ځواک والو کوم کارونه کول او کمزورو کوم کارونه کول ؟

ځواب : په سوداګری ، کرنه او څارویو ساتنه بوخت وه ځواک واله په ناوړه او فساد کی ډوب وه او کمزورو په غریبی او بی وزلی کی شپی او ورځی تیراولی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د غربستان خلکو د انجونو او ښځو په اړه کوم کارونه ترسره کول د دې ظلمونو په نتیجه کې په غربستان کې کومه حوشالی مینځته راغله ؟

ځواب : یو شمیر خلکو به د لوړی له ډاره نجوني د خاورو لاندی کولی او ښځو شخصیت ته یی هیڅ درناوی نه درلود هغوې یی د غادی توکو په شان اخیستلی او خرڅولی ، هماغه وو چی حضرت مخمد ص په رسالت او نبوت مغبوث شو او دا د ناپوهی تیاری له مینځه لاړي

خضرت مخمد ص ژوند له کوچنیوالی تر بغثته پوری

سوال : خضرت مخمد ص په کوم کال نړی ته تشریف راوړ او د نسب په اړه یی مکمل مغلومات ولیکي ؟

ځواب : خضرت مخمد ص په ۵۷۱ ز کال د اپریل د میاشتي په شلمه چی د د غام الفیل د ربیغ الاول له دولسمی نیتي سره سمون خوري دې نړی ته تشریف راوړ ، پلار یی غبدﷲ موریی بی بی امنه او نیکه یی غبدالمطلب او تره یی ابوطالب وه .

سوال : خضرت مخمد ص په څو کلنی کی دابوطالب سره چیرته سفر وکړ او د ده تره ابوطالب ته د چا لخوا وویل شو چی د خضرت مخمد ص په ساتنه کی ډیره مرسته وکړی ؟

ځواب : په ۱۲ کلنی کی شام ته سفر وکړ ، د یوه مسیخی دینی غالم لخوا ورته وویل شو .

سوال : خضرت مخمد ص څنګه د نورو خلکو څخه ممتاز وه ؟

ځواب : د غقلی او اخلاقی غوره والی له وجی .

سوال : خضرت مخمد ص څنګه د بی بی حدیجی د پام وړ وګرځید او بیایی ورسره واده وکړ په دغه وخت کی خضرت مخمد ص څو کلن وه ؟

ځواب : ځکه چی خضرت مخمد ص د نیکو اخلاقو ، ریښتینوالی او امانت ساتنی مشهور وه او په ۲۵ کلنی کی .

سوال : خضرت مخمد ص د بغثت څخه وړاندی څومره وخت یی په حرا غار کی تیراوه او د غبادت شکل یی څنګه وه ؟

ځواب : خضرت مخمد ص په هر کال کی یوه میاشت په هغه کی تیراوله او د نړی په پیداښت او د ﷲ ج په ستر ځواک یی فکر کاوه .

سوال : په څو کلنی کی ورته ملاېکی وحی راوړه د کومی میاشت په څوم تاریخ ؟

ځواب : په ۴۰ کلنی کی ، د روژی د میاشتی په دولسمه د دوشنبی په ورځ جبراییل امین ورته راوړه .

سوال : د هغو صحابوو نومونه ولیکی چی په اول کی یی پر خضرت مخمد ص ایمان راوړ ؟

ځواب : خضرت ابوبکر صدیق ، خضرت غلی او خدیجی رض

خبشی ته د مسلمانانو هجرت

سوال : خضرت مخمد ص د دین دغوت لپاره د چا کور مرکز ټاکلی وه ، او دا دغوت په څه شکل وه او څو کاله یی دوام وکړ؟

ځواب : د ارقم کور ، دا دغوت پټ و او درې کاله یی دوام وکړ .

سوال : خضرت مخمد ص خپل دغوت په کوم ځای کی ښکاره کړ او د کوم عکس الغمل سره مخامخ شو ؟

ځواب : د صفا په غونډې باندی ، ابوجهل ،ابولهب او نورو مشریقینو د مسلمانانو په ځورونه لاس پوری کړ .

سوال : لومړی هجرت د بغثت په څوم کال څو صخابوو او کوم ځای ته کړی ؟

ځواب : د بغثت په پنځم کال د رجب په میاشت کی ، ۱۱ صخابوو څلورو ښځو په ګډون ، خبشی ته .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : دوهم هجرت د بعثت په څوم کال څو صحابوو کړی دی او کفارو د چا په مشرۍ د سوغاتونو سره خپل استازی نجاشی ته ولیګل ؟

ځواب : د نبوت په ۶ کال ،۸۳ صحابوو ، د غمرو بن غاص په مشرۍ .

سوال : طایف ته د خضرت مخمد ص سفر په اړه مغلومات ولیکی ؟

ځواب : خضرت مخمد ص د خلکو د دغوت په موخه د رسالت د دندې د ترسره کولو لپاره طایف ته چی مکی ته نږدی ښار و سفر وکړ او د خلکو مشران یی اسلام ته دغوت کړل .

د غقبې لومړي تړون

سوال : د بعثت په ۱۱ کال خضرت مخمد ص د څو خذرجیانو سره د مکی نه بهار په کوم ځای کی لیده کاته وکړه او دې خذرجیانو څه وغده وکړه ؟

ځواب : ۶ تنو سره ، د غقبی په نامه ځای کی ، چی بیا به هم په دې ځای کی سره ووینو .

سوال : د غقبی لومړی تړون د بعثت په څوم کال د چا او چا تر مینځ لاسلیک شو ؟

ځواب : په دولسم کال ، د خضرت مخمد ص او یثربیانو تر مینځ .

سوال : د غقبی تړون مندرجات څه وو ولیکي ؟

ځواب : هیڅوک او یا شی د الله ج سره نه شریکوو ، غلا او ټول ناوړه اعمال نه ترسره کوو ، خپل اولادونه نه وژنو ، دروغ نه وایو ، په چا پوری تهمت نه تړو او د الله د رسول نافرمانی نه کوو .

سوال : د تړون څخه وروسته خضرت مخمد ص څوک د مدینی خلکو سره ولیګل چی تر څو هغوی ته د اسلام ت دعوت وکړی ؟

ځواب : خضرت مصغب بن عمیر رض .

د غقبی دوهم تړون

سوال : د غقبی دوهم تړون د بعثت په څوم کال د د څ تنو یثربیانو سره وشو ؟

ځواب : د بعثت په ۱۳ کال ، ۷۳ نارینه وو او دوه ښځو سره وشو .

سوال : د غقبی دوهم تړون پرېکړي کومی وی ولیکي ؟

ځواب : موږ د الله ج د پیغمبر هر حکم ته مثبت ځواب وایو ، مالی لګښتونه یی په غاړه اخلو ، کله چی خضرت مخمد ص مدینی منورې ته تشریف راوړی موږ د هغه سره هر ډول مرسته کوو .

غزاګانې

سوال : څه وخت په کوم ځای کی د اسلامی دولت پښی ټینګی شوی او د کفارو څه ډول غکس الغمل سره مخامخ شو ؟

ځواب : وروسته د هغه چی خضرت مخمد ص او مسلمانان په مدینه منوره ځای پر ځای شول بیا د لومړی اسلامی دولت پښی ټینګی شوی او د اسلام دوښمنانو مخامخ دوښمنی پیل شوی چی په پیله کی یی د مسلمانانو او کفارو تر مینځ غزوې رامینځته شوی .

سوال : کومی جګړی ته غزوې او کومی ته سریی وای ؟

ځواب : هغه جګړه چی د مسلمانانو او کفارو ترمینځ شوی او خضرت مخمد ص پکی ګډون کړی وی د غزوې په نامه او هغه جګړه چی د مسلمانانو او کفارو ترمینځ شوی وي او خضرت مخمد ص پکی ګډون نه وی کړی د سریی په نامه یادیږي .

د بدر غزا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د بدر غزا د هجرت په څوم کال پیښه شوه او لامل یی څه وه ؟

ځواب : دا غزا د هجرت په دویم کال د روژی د میاشتی په ۱۷ نیټه پیښه شوه او لامل یی دا وه چی مسلمانانو غوښتل د قریشو سوداګریز کاروان چی د شام څخه د مکی په لور روان وه تر لاسه کړی .

سوال : د بدر په غزا کی د مسلمانانو تغداد څومره او د کفارو تغداد څومره وه ؟

ځواب : د مسلمانانو تغداد ۳۱۳ تنه او د کفارو ۱۰۰۰ تنه وه .

سوال : خضرت مخمد ص د کوم صخابی په خبرو خوشخاله شو او هغه خبری کوم وی ؟

ځواب : د سغد بن مغاذ په خبرو ، ای رسول الله موږ په تا ایمان راوړ او د ستا نبوت مو تصدیق کړ او شاهدی مو ورکړه چی څه شی تا راوړی خق دی د ستا د فرامینو د اطاغت ژمنه مو کړی او هغه څه چی ته یی غواړی په لور یی خرکت وکړه موږ ټول له تا سره یو .

سوال: په دغه غزا کی د مشریکینو څخه څو تنه ووژل شو او څو تنه بندیان شول ؟

ځواب : ۷۰ تنه یی ووژل شو او ۷۰ تنه یی ونیول شو .

د اخد غزا

سوال : د اخد غزا د هجرت په څوم کال پیښه شوه په دې غزا کی د کفارو موخه څه وه او په دې غزا کی د کفارو شمیر څومره او د مسلمانانو شمیر څومره وه ؟

ځواب : د هجرت په دریم کال ، د بدر انتقام وه ، د کفارو شمیر ۳۰۰۰ تنه او د مسلمانانو شمیر ۷۰۰ تنه وه .

سوال : په دې غزا کی د خضرت مخمد ص د سپارو قومندان څوک او پلو قومندان څوک وه ؟

ځواب : د سپارو قومندان یی زبیر بن عوام او د پلو قومندان یی خضرت حمزه رض وه .

سوال : په دې جګړه کی مسلمانان ولی د ماتی سره مخامخ شو د مسلمانانو څخه څو تنه صخابه شهیدان شول او خضرت مخمد ص څنګه تکلیف ورسید ؟

ځواب : ځکه چی مسلمانان د غنیمتونو په را ټولو بوخت شو نو کفارو پرې یرغل وکړ او د ماتی سره مخ شو د خضرت حمزه په شمول ۷۰ تنه مسلمانان شهیدان شول او د خضرت مخمد ص مخ مبارک ټپی شو او غاښ مبارک یی په شهادت ورسید .

د خدیبی سوله – بیغت الرضوان

سوال : خضرت مخمد ص د هجرت په څوم کال د څو صحابوو سره د غمری په نیت د بیت الله زیارات ته روان شو ؟

ځواب : د هجرت په ۶ کال ، د ۱۴۰۰ صخابو سره .

سوال : خضرت مخمد ص څوک د استازی په توګه د مکي خلکو ته ورولیږه او د خضرت مخمد ص په څه خاطر د مسلمانانو څخه د کفارو سره د جګړی کولو بیغت واخیسته ؟

ځواب : خضرت غثمان رض ، په همدی اساس خضرت مخمد ص په داسی خال کی چی خدیبه کی د یو ونی لاندی ولاړ و د جګړی په اړه د مسلمانانو څخه بیغت واخیست .

سوال : هغه تړون چی د خضرت مخمد ص او قریشو تر مینځ وشو د هغی مواد ولیکی ؟

ځواب : داوړه اړخونه باید د لسو کالو لپاره سوله وکړی او یو له بل سره جګړی ونه کړی د قریشو پرته د غربو هره قبیله له خضرت مخمد ص سره د اړیکو ټینګولو اختیار لری .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د خديبي د تړون ګڼه څه وی او د تړون څخه وروسته خضرت مخمد ص کوم پاچاهان د اسلام دين ته راوبلل ؟

ځواب : مسلمانان د قريشو له لوري په امن کی شول او وخت يی ترلاسه کړ چی خپل پام ټولو غربي قبايلو ته واړوي ، د روم قيصر ، د ايران شاه ، مصر غزيز مقوقش د ، د خبشي پاچا ، نجاشي او شام مشرانو ته يی بلنليکونه وليږل .

د خيبر غزا

سوال : د خيبر غزا د هجرت په څوم کال پيښه شوه غطفانيانو ولی ونه شو کړای چی د خيبر يهوديانو سره کومک وکړی ؟

ځواب : د هجرت په اووم کال پيښه شوه ځکه چی رجيغ دره د مسلمانانو په ولکه کی وه .

سوال : د خيبر له غزا څخه د خضرت مخمد ص د ستنيدو په بهير کی کومو دوو تنو مشرانو د اسلام د منلو اغلان وکړ ؟

ځواب : خالد بن وليد او غمرو بن غاص .

موته غزا

سوال : د موته غزا د هجرت په څوم کال پيښه شوه موجه يی څه وه ؟

ځواب : د هجرت په اتم کال ، غسانيانو د خضرت مخمد ص استازی وژلی و او له بل لوري د دې وخت رارسيدلی و چی هغوي يو ځل بيا د اسلام مبارک دين ته راوبلل شي .

سوال : خضرت مخمد ص په ترتيب سره په دې غزا کی کوم قومندانان ټاکلی وو او د موته په غزا کی د مسلمانانو شمېر څومره وو ؟

ځواب : اول يی خضرت زيد بن حارث رض وه دوهم يی خضرت جغفر رض وه او دريم يی خضرت غبدالله بن رواخه وه ، او شميريی ۳۰۰۰ تنه وه .

سوال : د پورتنيو قومندانانو د شهادت څخه وروسته مسلمانانو خپل قومندان څوک وټاکه ؟

ځواب : سيف الله يغنی خالد بن وليد رض وه

د مکي مکرمي فتح

سوال : د مکي مکرمي فتحی ته څرنګه شرايط برابر شو او خضرت مخمد ص د څومره لښکر سره د مکي مکرمي په لور خرکت وکړ ؟

ځواب : خضرت مخمد ص په دی پوه شو چی قريشو د سولي تړون مات کړی ، او د لس زره لښکر سره د مکی په لور روان شو .

سوال : کله چی د مکی خلک د خضرت مخمد ص د لښکر څخه خبر شو څه غکس الغمل يی وښود ؟

ځواب : سخت وارخطا شو او ابوصفيانو او د قريشو زياتره مشران خضرت مخمد ص ته تسليم شو .

سوال : هغه امتيازات چی د مکی په فتح کی خضرت مخمد ص قريشو او ابوصفيانو ته ورکړی کوم دی ؟

ځواب : هر څوک چی کغبی شريفی ته او يا د ابوصفيانو کورونو ته او يا په خپل کور کی پاتی شی او خپلی دروازی له شا څخه وتړی په امن کی دی .

سوال : خضرت مخمد ص مکی ته د ننوتلو وروسته کوم کارونه سرته ورسول ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : لومړی یې طواف وکړ او بیا یې د مکی شاو خوا ۳۶۰ بوتان د مینځه یوړل او بیا وروسته مکی مکرمې ته ننوت او دوه رکعته لمونځ یې وکړ .

د حنین غزوه

سوال : د مکی مکرمې د فتح څخه وروسته په څه حاطر خضرت مخمد ص څو ورځی په مکه مکرمه کی پاتی شو ؟

ځواب : د مسلمانانو د اړوند چارو او تنظم لپاره ۱۵ ورځی په مکه مکرمه کی پاتی شو .

سوال : د حنیانو غزوه څنګه پیښنه شوه مکمل مغلومات ولیکي ؟

ځواب : خپلی ښځی ، ماشومان او مالونه یی هم د جګړی میدان ته راوړی وو تر څو د دوی شتون د جګړی انګیزه په دوی کی پیاوړی کړی .

سوال : کله چې مسلمانان د حنیانو تنګی ته ورسیده څه مشکلاتو سره مخامخ شو ؟

ځواب : دښمن په کمین کی ناست وه او ناڅاپه یی پر مسلمانانو یرغل وکړ .

سوال :کله چې هوازن خلکود مخالفت څخه لاس واخیسته او خضرت مخمد ص ته تسلیم شو خضرت مخمد ص په دوی څه مهربانی وکړه؟

ځواب : هغه غنیمتونه چې له دوی څخه یی نیولی وه بیرته یی ورکړل .

د تبوت غزا

سوال : د تبوت غزا د هجرت په څوم کال او څنګه پیښنه شوه ؟

ځواب : د هجرت په ۹ کال ، خضرت مخمد ص ته اطلاع ورسیده چې د روم امپراتوری څو سوه زره لسیزه لښکر جوړ کړی او د اسلامی دولت د لمینځه وړلو لپاره چمتو دي .

سوال : خضرت مخمد ص د څومره لښکر سره د تبوت په لور روان شو او د مسلمانانو او کفارو تر مینځ جنګ ولی ونه شو ؟

ځواب : ۳۰ زره کسیز لښکر سره ، څکه کله چې دغه لښکر تبوت ورسید رومیان وویریدل د مقابلی جرات یی په ځان کی ونه لید او هر لوری ته خپاره شول .

حجة الوداع

سوال : د هجرت په څوم کال خضرت مخمد ص څومره صحابوو سره د حج په نیت د مکی مکرمې په لور روان شو ؟

ځواب : د هجرت په لسم کال ، د سل زره تنو سره .

سوال : د حجة الوداع د حج په مراسمو کی خضرت مخمد ص ګډون والو ته وینا وکړه د هغه وینا مهم ټکی ولیکي ؟

ځواب : ای خلکو خبرې واورې او له هغو څخه اطاغت وکړی ښایی په دی بریالی نه شم چې راتلونکی کال له تاسو سره اووسم ،د یو بل مال خوړل او وینی تویول په تاسی خرام دی ، د جاهلیت د مهال ټولی چارې منع دي ، د ښځو په هکله د خدای ج څخه وویرېږې ، ښځی پر تاسو او تاسی پر ښځو خقونه لری او هغه څه چې ما تاسی ته پریښی که په هغه منګولی ولګوي هیڅ وخت به ګمراه نه شی او هغه د خدای ج کتاب او زما د سنتو څخه عبارت دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د هغې وینا متن ولیکئ چې خضرت مخمد ص په مینا کی کړی وه خاضرینو ته یی څه هدایت وکړ ؟

ځواب : ایا ما د الله ج احکام تاسو ته ورسول اصخابو وویل هو خضرت مخمد ص وفرمایل ای لویه خدایه ته شاهد اوسه .

د خضرت مخمد ص رخلت

سوال : خضرت مخمد ص چې کله د حجة الوداع نه مدینې منورې ته راستون شو په کومه ناروغی اخته شو ؟

ځواب : د سر خوږې په ناروغی اخته شو .

سوال : د لږ رغیدو څخه وروسته مسجد نبوی ته راغی او خاضرینوته یی وینا وکړه د هغی وینا مهم ټکی کوم دي ؟

ځواب : لومړی یی د اخد د شهیدانو په خق د خیر او مغفیرت دغا وکړه ، سپارښتنه یی وکړه چی د انصارو درناوی کوی ،

سوال : خضرت مخمد ص ناروغی چی کله سخته شوه ابوبکر صدیق رض د خضرت مخمد ص په ژوند باندی څو لمونځونو امامت کړی ؟

ځواب : د ۱۷ لمونځونو امامت یی کړي .

سوال : خضرت مخمد ص د څو کلو په غمر د هجرت په څوم کال د دی نړی څخه رخلت وکړ ؟

ځواب : خضرت مخمد ص ۶۳ کالو په غمر د هجرت په ۱۱ کال د ربیغ الاول په دولسمی نیټي دوشنبی په ورځ د غرمی پر مهال د دي دنیا څخه رخلت وکړ .

ابوبکر صدیق رض

سوال : د خضرت ابوبکر صدیق رض د نصب په اړه مغلومات ولیکي ؟

ځواب : د خضرت ابوبکر صدیق رض نوم غبدالله او د پلار نوم یی ابو قحافه او د مور نوم یی ام الخیر سلما بنت ضخر وه .

سوال : د خضرت ابوبکر صدیق رض څنګه د خلافت مقام ته ورسید او لومړی بیغت ورسره چا وکړ ؟

ځواب : خضرت غمر رض له د خضرت ابوبکر صدیق رض سره د خلیفه او د پیغمبر ص د ځای ناستی په توګه بیغت وکړ وروسته تولو له د خضرت ابوبکر صدیق رض سره بیغت وکړ .

سوال : د خلافت په دوهمه ورځ په مسجد نبوی کی یوه ارزښتناکه ویناوکړه د هغی وینا متن ولیکي ؟

ځواب : ای خلکو زه پر تاسی خلیفه شوم په تاسی خال کی چی زه له تاسی غوره نه یم که چیری می ښه کارونه کول تاسی می مرسته وکړی او که بد کارونه می کول تاسی می منغ کړی .

سوال : د مرتدینو او د زکات څخه انکار کوونکو سره د خضرت ابوبکر صدیق رض څومره وخت وجنګیده ، د کورنی خالت په سمیدو سره د خضرت ابوبکر صدیق رض غراق ته څومره لښکر د چا په مشری ولیږه ؟

ځواب : د یو کال څخه یی ډیر دوام وکړ د خالد بن ولید رض په مشرۍ غراق ته ولیږه او څلور زره کسیز لښکر وه .

سوال : رومیانو څومره لښکر برابر کړی وه تر څو د مسلمانانو سره وجنګیږي ، په مقابل کی د خضرت ابوبکر صدیق رض کوم ترتیبات ونیول تشریح کړي ؟

ځواب : ۲۴۰ زره کسیزه لښکر وه ، خضرت ابوبکر صدیق رض خضرت غمرو بن غاص فلسطین ته ، ابو غبیده جراح حمص ته ، خضرت یزیدابن سفیان مشق ته او خضرت شرحبیل بن حسنه اردن ته ولیږه .

سوال : د خضرت ابوبکر صدیق رض څومره وخت دوام وکړ ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : د خضرت ابوبکر صدیق رض ۲ کاله او دري میاشتی دوام وکړ .

خضرت عمر فاروق رض

سوال : خضرت عمر فاروق رض څه وخت په اسلام مشرف شو او څنګه خلافت ته ورسید ؟

ځواب : د بغثت په شپږم کال ، کله چی لومړی خلیفه ناروغ شو له اصخابو سره د مشورې وروسته خضرت عمر فاروق رض د خپل ځای ناستی په توګه وټاکل .

سوال : خضرت عمر فاروق رض د خلافت په وخت کی د اسلامی لښکرو په فتحات د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری وه ؟

ځواب : خضرت عمر فاروق رض په ختیځ کی ترکستان او خراسان او په لویدیځ کی تر لیبیا په سوېل کی د شام او تور سمندرګی تر ورستیو پولو پوری وه .

سوال : خضرت عمر فاروق رض د ابادی او اداری په برخه کی کوم کاروه سرته روسولی ولیکی ؟

ځواب : د صرې او کافي ښارونه ودان کړل او ډیره پراختیا یی تر لاسه کړه اداری نظام منظم شو اداری او نظامی تشکیلات ، مالی دفترونه او ځینی اداری جوړی شوې قاضیان وټاکل شو .

سوال : خضرت عمر فاروق رض د څو کاله خلافت وروسته په کوم کال د چا لخوا په شهدات ورسیده ؟

ځواب : خضرت عمر فاروق رض له لس کالو او پنځو میاشتو خلافت وروسته د ۲۳ هجری کال د ذوالحجی په ۲۷ نیټه د مجوسی ابولولو له لوری په شهادت ورسید .

خضرت عثمان رض

سوال : د خضرت عثمان رض نسب په اړه مغلومات ولیکي د خضرت مخمد ص په ژوند کی څه وظیفه درلوده او په کومو غزاګانو کی ده سره اشتراک کړی وه ؟

ځواب : دریم خلیفه نوم یی عثمان بن عفان او لقب یی ذوالنورین وه په پنځم نیکهکی یی نسب رسول اکرم ص ته رسیده ، د وحی کاتب وه او د بدر عزا پرته نور په ټولو عزاګانو د رسول اکرم ص سره یو ځای وه .

سوال : خضرت عثمان رض څنګه خلافت ته ورسید پوره مغلومات ولیکي ؟

ځواب : له دریو ورځو خبرو اترو وروسته په پای کی د رایو په اکثرت سره خضرت عثمان د مسلمانانو د خلیفه په توګه وټاکل شو او ټولو ورسره بیغت وکړ .

سوال : خضرت عثمان رض د خلافت د دورې برياوو څو برخي درلودی هره برخه یی تشریخ کړی ؟

ځواب : دوه برخي یی درلودی لومړی یی د هغو سیمو خلک چی د خضرت غمر رض تر شهادت وروسته یی بهاوت کړي وه ، دوهم د قبرس او ترکیی سیمو خلک کله چی خضرت مغاویه رض د شام والي و د اسلامی خکومت په ولکه ک راغلی .

سوال : خضرت عثمان رض په کوم کال د څومره حلافت وروسته څنګه په شهادت ورسیده ؟

ځواب : خضرت عثمان رض د دولس کالو خلافت وروسته په ۳۶ هجری کال د بلو اګرو له خوا په داسی خال کی چی د قران کریم په تلاوت بوخت و په شهادت ورسیده .

خضرت غلی رض

سوال : د خضرت غلی رض د نسب په اړه مغلومات ولیکي ؟

ځواب : خضرت غلی رض د ابوطالب زوی او د خضرت مخمد د تره زوی او زوم وه او لقب یی اسدالله او خیدر وه او د ابو الخسن او ابوتراب په کنیت هم مشهور وه ، له هجرت څخه ۲۱ کاله وړاندی په مکه کی زیږیدلی .

سوال : د صفین جګړه د چا او چا تر مینځ پیبنه شوه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : د خضرت غلی رض او خضرت مغاویه تر مینځ په ۳۷ هجری کال د صفین په سیمه کی پیښنه شوه .

سوال : خضرت غلی رض په کوم کال د څو کالو خلافت وروسته د چا لخوا په شهادت ورسیده ؟

ځواب : په ۴۰ هجری کال د روژی په ۱۹ نیټه د پنځو کالو خلافت وروسته د غبدالخمن بن ملجم له خوا په شهادت ورسید .

د راشدینو خلفاوو روښانه دورې ته لنډه کتنه

سوال : د راشدینو خلفاوو په خپل رسمی او شحصی ژوند کی د څه ډول کرنلارې څخه پیروي کوله تشریخ یی کړي ؟

ځواب : د خلکو سره ښه چلند ، غدل ، انصاف ، برابری ، وروروله ، دود ، تبلیغ ، تحکم پلی کول .

سوال : د راشدینو خلفاوو په دوره کی اسلامی فتوخاتو د لامغلونو په اړه مغلومات ولیکي ؟

ځواب : په ټولو چارو کی یی د خدای ج څخه ویره کوله او د خدای ج رضا ته یی پام کاوه ، د غزت دنیا او اخرت بریالیتوب یی په اسلام باندی دریدو کی لیده ، دا یی غقیده وه چی اجل نه بدلیږي نو ځکه ډاده جنګیدل ، پر خدای توکل او تکیه کوله ، مشورې او رازونو ساتنی ته یی پام کاوه او نور وه .

امویان

سوال : د امویانو د کورنی بنسټ ایښودونکی څوک و او په دې دوره کی د اسلامی فتوحاتو لمن تر کوم ځایه ورسیده ؟

ځواب : خضرت مغاویه وه ، په لویدیځ کی تر هسپانیې او فرانسی او په ختیځ کی ترکستان ، چین او هند پوری ورسیده .

خضرت مغاویه رض

سوال : د مغاویه د نسب په اړه مغلومات ولیکی او هم واضع کړی چی خضرت مغاویه څنګه د مسلمانانو امیر شو ؟

ځواب : خضرت مغاویه د ابوسفیان زوی او د حرب لمسي دی د هجرت څخه ۱۵ کاله وړاندی په مکه مکرمه کی زیږیدلی خضرت مغاویه سره چی د شام والی وه په دې وافقی ورسیده چی خضرت مغاویه نشی کولای له ځان وروسته څوک د ځای ناستی په توګه وټاکی باید دغه کار مسلمانانو ته پریږدی په دی ترتیب خضرت مغاویه د ټول اسلامی هیواد مشر شو .

سوال : خضرت معاویه په کوم کال وفات شو ؟

ځواب : ۴۱ هجری کال کی .

یزید

سوال : یزید په کوم کال زیږیدلی ، په کوم کال قدرت ته ورسید ، د ده د قدرت په وخت کی کومه مهمه پیښنه رامینځته شوه او په کوم کال وفات شو ؟

ځواب : ۲۵ هجری کال کی ، په ۶۱ هجری کال کی ، د ده د قدرت په وخت کی د کربلا حماسه پیښنه شوه او په ۶۴ هجری کال کی وفات شو .

عبدالملک بن مروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : عبدالملک بن مروان څنګه واک ته ورسید پوره معلومات ولیکي ، او عبدالملک بن مروان د خپلی واکمنی په وخت کی کومی سیمی د خپل واک لاندی راوستی ؟

ځواب : د خالد په ځای یی خپل زامن عبدالملک او عبدالغزیز یو بل پسی ځای ناستی وټاکل د مروان تر مړینی وروسته عبدالملک واک ته ورسید ، هغه کوفه ، بصره ، او هغه ټولی سیمی چی د عبدالله بن زبیر رض په لاس کی وې تر خپل واک لاندی یی راوستی .

سوال : عبدالملک بن مروان د څو کالو واکمنی وروسته ، د د څو کالو په غمر ، او په کوم کال کی وفات شو ؟

ځواب : ۲۱ کالو واکمنی وروسته ، ۶۳ کالو په عمر ، ۸۶ هجری کال کی وفات شو .

عمر بن عبدالغزیز

سوال : د خضرت غمر بن غبدالغزیز د هغه ښه کارکردګی کومی وي چی د هغی په وجه ټولو محالیفینو د مخالفت څخه لاس واخیست ؟

ځواب : والیان او قاضیان یی د کاره ګوښه کړل او پر ځای یی پرهیز ګاره ، پاک نفسه ، ایمانداره او عادل اشخاص وټاکل د مالیاتو او خراج په اصولو کی یی بدلون راوست .

سوال : خضرت غمر بن غبدالغزیز د څو کالو خلافت وروسته څنګه په شهادت ورسید ؟

ځواب : خضرت عمر بن غبدالغزیز د دوو کالو او پنځو میاشتو واکمنی وروسته د یو علام له لوری په شهادت ورسید .

سوال : امویانو څومره وخت په اسلامی نړی واکمنی وکړه او د دې کورنی مشهور واکمنان څوک وه نومونه یی ولیکي ؟

ځواب : امویانو کابو یوه پیړی واکمنی وکړه ، مغاویه بن سفیان ، یزید بن مغاویه ، غبدالملک بن مروان ، ولید بن غبدالملک ، سلیمان بن غبدالملک او عمر بن غبدالغزیز وه .

د امویانو په دوره کی اقتصادی ، اداری ، کلتوری او پوځی وضیغت

سوال : د امویانو په دوره کی اقتصادی بدلونونه تشریح کړی ؟

ځواب : د غنیمت ، غشر او حمس تر سر لیک لاندی ډیر مالونه له اسیایی او افریقایی نیول شوو هیوادونو څخه پلازمینی د مشق ته لیږل کیدل .

سوال : د امویانو په وخت کی د ابادی په برخه کی کوم کارونه تر سره شوي ولیکي ؟

ځواب : کرنی ته ډیر پام وشو او د کرنی د پراختیا په موخه یی نهرونه او د اوبو بندونه جوړ کړل .

سوال : د امویانو په وخت کی کوم کلتوری کارونه سرته رسیدلی دی ولیکی ؟

ځواب : ډیر ښارونه جوړ شول دغه ښارونه د لوړو برجونو لرونکی او په غین حال کی د دفاغی کلاګانو ښه یی هم درلوده

سوال : د امویانو په دوره کی کوم فوځی اجرات شوی ، او د امویانو په دوره کی کومی سیمی فتح شوي ولیکي ؟

ځواب : په پوځی برخه کی یوه افراد لکه موسی بن نصیر د عسکری ټولیو د مشری لپاره وټاکل د افریقا په شمال او د اروپا په سویل لودیځ کی د اسلام لمن تر هسپانیې پوری ورسوله او د مینځنی اسیا تر هیوادونو ترکستان او کاشغر پوری پراخه کړه .

د امویانو څخه غباسیانو ته د خلافت لیږد

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د امویانو څخه عباسیانو ته خلافت څنګه انتقال شو مکمل معلومات ولیکي ؟

ځواب : ابو مسلم تور بیرغ په مشق کی ورپاوه مروان د نیل د سیند په د عباسی عسکرو له لوري ووژل شو او په دې ډول عباسی کورنی واک ته ورسید ه .

ابولعباس سفاح

سوال : ابو عباس څرنګه قدرت ته ورسید او په لومړی خطبه کی یی خلکو ته ځان څرنګه معرفي کړ او وروسته یی څه قسم کړنی وکړی ؟

ځواب : کله چې مروان ووژل شو ابوالعباس رسما ځان خلیفه اعلان کړ او خلکو ته یی ویل چی د مسلمانانو په لارښود او خدمت کی به د راشیدینو خلفاوو کړنلاره پلي کوي له دې وروسته یی د اموي کورنی د غړو په ډله ییزې وژني پیل وکړ .

سوال : ابوالعباس څوکاله خلافت وروسته د هجرت په څوم کال وفات شو ؟

ځواب : د هجرت په ۱۳۶ کال وفات شو او څلور کاله خلافت یی وکړ .

ابو جعفر عبدالله المنصور

سوال : ابو جعفر عبدالله المنصور د عباسی خلافت د ټینګښت لپاره څه کړی ویی لیکي ؟

ځواب : هغه د دولتي چارو په تنظیم کی هم ډېر بریالي وه د مالیاتو پوهنې کرني او د لارو جوړیدو کی ډېر زیارویست .

سوال : *منصور* څوکاله خلافت وروسته د هجرت په څوم کال وفات شو ؟

ځواب : هغه د ۲۲ کالو وروسته په ۱۵۸ هجری کال کی حج ته د تلو په وخت کی وفات شو .

مخمد المهدی بن جعفر المنصور

سوال : مخمد المهدی د اخلاقو او بنو کړنو په اړه لند معلومات ولیکي ؟

ځواب : هغه په مجموعه کی د تولو انسانو سره ښه رویه درلوده قاضیانو ته یی ډېر درناوی درلود د هغوي په وړاندی د یو عادی فرد په څیر ودریده او د هغوي د پریکړو پلی کول یی د ځان لپاره یو ملکیفت او جدی موسوولت ګانه .

سوال : مخمد المهدی د څو کاله خلافت وروسته په څوم هجری کال وفات شو ؟

ځواب : د ۱۱ کالو خلافت وروسته په ۱۶۹ هجری کال کی وفات شو .

موسی الهاری

سوال : موسی الهاری چی خلیفه شو لومړی یی کوم کار وکړ او موسی الهاری د څو کالو خلافت وروسته په کوم کال وفات شو ؟

ځواب : هغه د دربار د دروازو ساتونکی لیری کړل چی خلک ورته مخامخ ستونزي ووایي او له دوو کالو خلافت وروسته په ۱۷۰ هجری کال کی وفات شو .

هارون الرشید بن مهدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د هارون الرشيد د شخصیت په اړه مغلومات ولیکی او د هغه میرمین زوبیدې د مکی خلکو ته څه خدمت وکړ ؟

ځواب : هغه د اسلام په تاریخ کی یو ستر شخصیت وه او یو مدبر او عالم شخص وه ، هغي د خپلو شخصی ګانو په پلورلو سره د طایف څخه مکی ته د نهر د کیندلو کار په بریا سره پای ته ورسول چی دا نهر اوس هم د زوبیدې په نامه یادیږي .

سوال : هارون الرشید د علم او ابادی په برخه کی کوم مهم کارونه سرته رسولی او د کومو هیوادونو سره یی اړیکي تینګی کړی ؟

ځواب : هغه د پوهانو او فضلاوو ډیر احترام کاوه د هغه په دوره کی علوم او فنونه خپل اوج ته رسیلی و ، او د ابادی په برخه کی یی ښونځي ، مدرسي ، روغتونونه ، کاروانسسرایونه ، پلونه ، نهرونه او د اوبو بندونه جو کړي وه او هغه د چین او فرانسی هیوادونو سره اړیکی درلودی .

سوال : هارون الرشید د څو کاله خلافت وروسته په کوم ځای کی وفات شو ؟

ځواب : او له ۲۳ کالو خلافت وروسته په طوس یا ننی مشهد کی وفات شو .

مامون الرشید

سوال : مامون الرشید څرنګه خلافت ته ورسیده او د مامون الرشید په وخت کی کومو علومو پراختیا وموندہ ؟

ځواب : په دې وخت کی چی د مامون له طاهر فوشنجي چی د افغانستان و د لښکر مشري په غاړه درلوده او د امین له لوری علی بن عسی د لښکر مشر وه په دی اړو دوړ کی امین ووژل شو او لښکریی ماتی وخوره او اسلامي خلافت رسما مامون ته ورکړل شو ، په دي دوره کی طیب ، ریاضیاتو ، فلسفی ، ادب ، منطق او نورو علومو ډیره پراختیا وموندہ .

سوال : د غباسیانو وروستی واکمن څوک وه او د چا له خوا ووژل شو ؟

ځواب : وروستنی واکمن یی مستعصم باالله و چی د چنګیز د لمسی په واسطه په بغداد کی ووژل شو .

د عباسی دوری سیاسی ، اداری ، کلتوری ، نظامی اوضاع

سوال : د هغه ښارونو نومونه ولیکي چی په غباسی دوره کی د نړی د تمدن مرکزونه ګڼل کیدل ؟

ځواب : بصرې ، کوفي ، قاهرې ، قیروان ، مروې ، ری ، بخارا او نشاپور وه .

سوال : د غباسیانو په وخت کی مسلمانانو د کومو شیانو جوړولو په برخه کی د اروپایانو استادان وو او اروپایانو د مسلمانانو څخه کوم غلوم زده کړی ولیکی ؟

ځواب : د ساغت ، کاغذ ، باروتو ، جوړولو په برخه کی ، او د هندسه ، نجوم ، ریاضی او نور ډیر فنونه او هنرونه یی د مسلمانانو زده کړي .

سوال : په بغداد کی د کومو علومو او فنونو په برخه کی پوهان او فلسوفان راغونډ شوی وه د دغی غلومو او فنونو نومونه ولیکي ؟

ځواب : فیلسوفان ، جغرافیه ، نجوم ، ریاضی ، هندسه ، نقاشان ، خطاطان ، موسیقي ، مغماری پوهان او د هر فن او مسلک ماهرین راغونډ شوي وه .

سوال : د غباسیانو په دوره کی د کومو کانونو استخراج په منظمه توګه پیل شوی دي ؟

ځواب : د مالګی ، سربو ، ګوګړو ، اوسپنی او قمتی ډبرو کانونو استخراج په منظمه توګه پیل شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library